

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00856

IN GEVEB

Yehoash

Permanent preservation of this book was made possible by

Josh Brand

in memory of

Jacob Brand

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יהואש
אין געוועב
ב

פארלאג „אויסגאנג“
ניו - יארק

Copyright 1921
by S. Bloomgarden
(All rights reserved)

Made in U. S. A.

אִי נְהָאֵלֵט

3 מיינע שיפען		א
5 דו ליכטיגער		
6 געבונדען		
7 ביים שוועל		
8 די נאכט גענעהנט		
13 שוים		ב
15 די מידעל פון די נעבלען		
18 איז טאנץ		
23 זומער־פעדעם		ג
24 דער קליינער טייך		
25 די גראע שעה : 1. 2. 3.		
28 זומער־זון : 1. 2.		
30 זעיר־אנפין		
31 בליהעכץ		
32 בויםער : 1. 2. 3.		
35 צו דער זון		
36 תשרי		
38 חשוון : 1. 2.		
40 בלעמער פאלען		
41 שניי־שטרען		
43 זויטע וואלקען		ד
47 פייער־טאנץ		
50 סלדזוויןטער		
53 קינג־רייכען		
55 אויגען		
57 וואלוואירטהילדינג		
58 בראדוועי		
60 איז געדראנג		
62 סינעמא		
64 א מעדאל		
66 לינטשען		

71 מו"יען
 73 אן אלט ליעד
 75 יאנניסעפן
 76 קאזומי דער אלטער שניצער
 79 כאחר עשישאיטאן

ה

85 צו אן אלטער נעהמאריון
 86 א קנאל
 87 איון מעמפעל
 88 דוכטעניסען : וואמפיר; א טויב געשאכטען

ו

98 דיין לעהרער
 94 זעהעוודינקייט
 95 נוב אכט
 96 הינטער זיבען טויערען
 97 אויפ'ן ים
 98 צווייפלעכט
 99 אריסטאקראטי
 100 פאלק
 101 דאס נייע
 102 דער שמעלצער
 103 א ווארט
 104 דאס ליכט
 105 באוונדער
 106 פארארעמט
 107 א הויז
 108 שיפברויך
 109 די שפראצונג
 110 א שאד
 111 געטער
 112 פון די אשען
 113 מדרגות
 114 פארבארגעניס
 115 טוי
 116 אויסגעוועפט
 117 איינע
 118 דאס שענסטע
 119 דאס אויג

ז

123 דער סוף פון ליעד
 125 עראינערונג
 127 פארזא א רגע

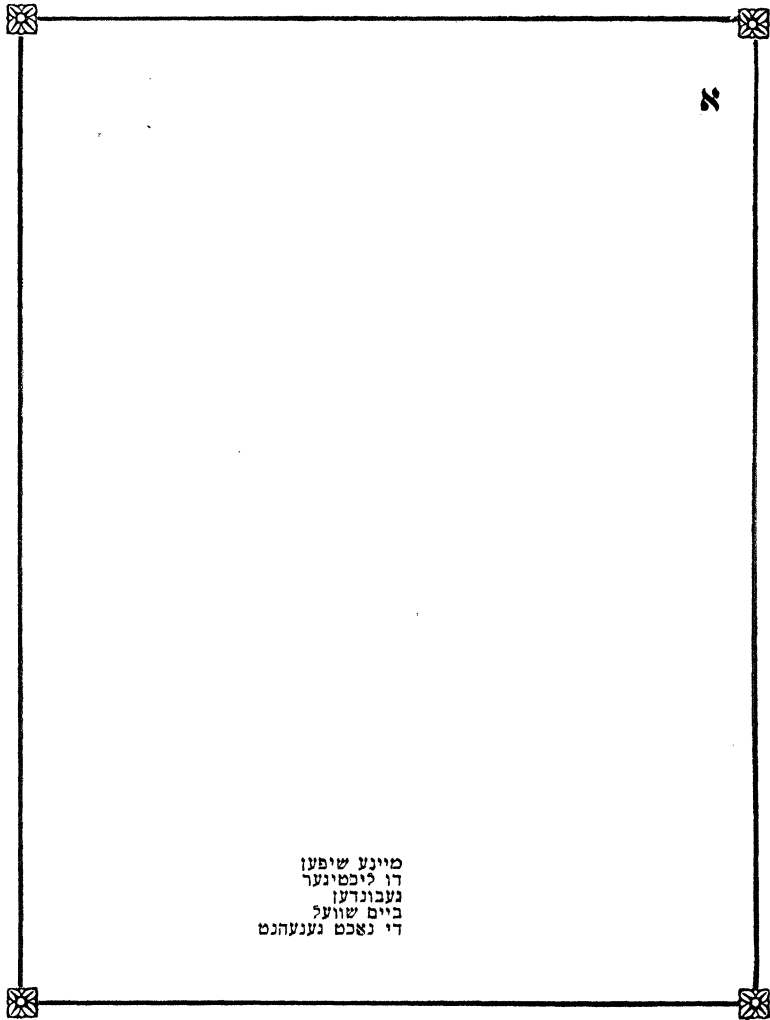
ח

131	נאמיגעבענישק	ט
132	נאהרונג	
133	אלמאכטיג	
134	זויםראפענס : 1. 2	
136	שפינוועבס	
137	דער קרייז	
138	זעה צעשמערער	
139	א שמערז	
140	שעהנקייט	
141	אונטער זיבען זיגלען	

145	זעהונגען	י
147	אין טאל פון טויטע בינער	
149	א מאטיוו	
151	האס...	
153	זיין ווארט	
154	מארנען : 1. 2	
156	פיהרער	
158	אויפ'ן בארג	
159	דער פונק	
160	שמיד דו יונגער	
162	צווישען קברים	
163	אויפ'ן וועג	
165	דער ציקלאפ	
167	פאררעטער	
169	קין	
171	נעפעלשט	
173	קיימען	
175	מאקסוויני	

179	דייליריינה	יא
181	בעקבתא דמשיחא	
184	די מפרוניתא	

189	נעזאנג	יג
-----	--------	----

מיינע שופען
דו ליכטיגער
געבונדען
ביים שוועל
די נאכט גענעהנט

מיינע שיפען...

אין זיבען ימ'ען שווימען מיינע שיפען,
וואס וועלען מיר די שיפען ברענגען? —
א קרוין פון גאלד מיט דימענטען געשליפען,
און קמיעות אויפ'ן האלז צו הענגען.

מולטערלעך און שטיינדלעך ליעגען אויפ'ן ברעג א סך,
שפיעל איך אויפ'ן זאמד און זינג מיין ליעד און לאך:
מיינע שיפען וועלען קומען...

אין בלאע הימלען שמעכען מיינע מאסמען,
אין שווארצע תהומ'ען הענגען מיינע נעצען,
די קנופען פלאצען פון די שווערע לאסמען,
עשירות מיט'ן מויל ניט אפצושעצען.

פאנג איך שמעטערלינגען אויפ'ן ברעג,
שווארצע רופט מען נעכט, ווייסע רופט מען מעג:
מיינע שיפען וועלען קומען...

מולטערלעך און שטיינדלעך פאלען פון די פינגער,
שמעטערלינגען צאפלען און פארנעהען —
שיפען מיינע, מאכט די לאסטען גרינגער,
לאזט דעם ווינט אין אלע זעגלען וועהען.

שמעטערלינגען ליעגען מויטע אויפ'ן ברעג,
שווארצע רופט מען נעכט, ווייסע רופט מען טעג:
ווען וועלען מיינע שיפען קומען? ...

.1920

דן ליכטיגער...

מיינע פויגלען זיינען טויט,
און וואָס צערטעל איך דעם נעסט ?
מיינע קליידער זיינען מאָיל,
און וואָס טראָג איך זיי צום פעסט ?
מיינע אוצרות זיינען זאַמד,
און וואָס אַנגסט איך און איך היט ?
דו ליכטיגער,
דו ריכטיגער,
באַשייד מיר מיין געמיט.

מיינע טעמפלען זיינען שטויב,
און וואָס הויער איך דערין ?
מיין פרוכת איז צופוילט,
און וואָס קוש איך דאָס געשפּין ?
מיין דערלויזער איז פאַרשוועכט,
און וואָס רוף איך איהם מיין האַר ?
דו ליכטיגער,
דו ריכטיגער,
קום זאָג מיר וואָס איך גאַהר.

1920

געבונדען

און ווי דו ביסט געלעגען פאר דיין געץ
און פרום געבוקט זיך צו דער הייליגער געשטאלט,
איז א שפין ארויסגעקראכען פון איהר געץ
און דיך באוועבט, און א קנופ דיך האלט
געבונדען צו דיין אפגאט, קיינמאל ניט צו שיידען,
ביז דער זעלבער מאיל וועט אויפעסען אייך ביידען...

,1920

ב י י ם ש ו ן ע ל

לעבען שוועל א הימער וועסמו זיין
און הארען ביז דער טויער וועט געעפענט ווערען,
און איין טאג וועסמו בעטען, און א צווייטען טאג באשווערען,
און א דריטען וועסמו זיך באזויפען מיט דיין פיין,
און זעהן א זעהונג, ליכטיגער פון זיבען זונען...
און ק י י ן מאל וועט ניט זיין פארגונען
דיר, צו שטעהן אין הייליגטום, צו זעהן דעם לעבעדיגען
פריסטער,
און אין דער שטומקייט, אין דער אויסגעלאזשענקייט דער
וויסטער,
וועסמו הערען קלאנגען, און דיין אויג וועט ברענען
פון פרייד, און וועסט דיין אייגען קלאפען ניט דערקענען...
און א קול וועט רופען, ווי עס רופט דעם דורשטיגען א טרונק,
און דו וועסט האַרבען, האַרבען — צו דיין אייג'נער צונג...

.1920

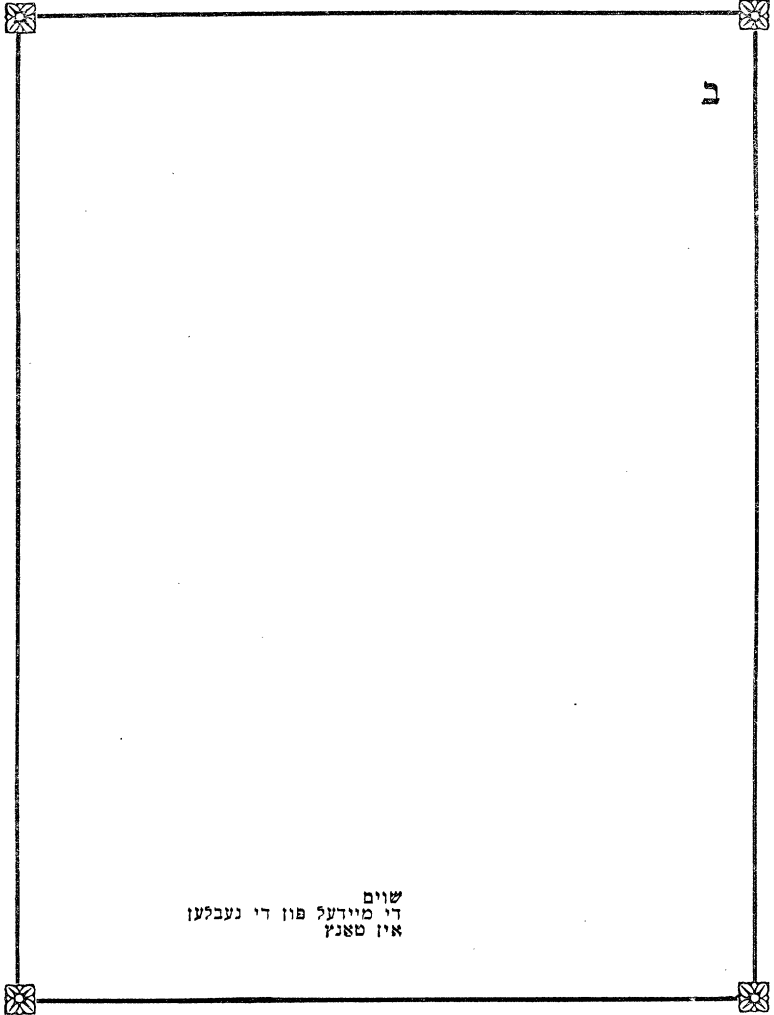
די נאכט גענעהנט

די נאכט גענעהנט,
שאַמען פלעכמען זיך אויף דינע הענט,
די פלאם ווערט שמעלער אין דער מיטען,
און ברייטער ווערט די אַש אַרום דעם פייער —
האַסמו דינע זאַנגען אָפגעשנימען,
האַסמו אַלע גאַרבען אין דיין שייער?
די נאכט גענעהנט...

די נאכט גענעהנט,
הויבען אויף זיך שוואַרצע ווענט,
וואו פריהער איז די זון געהאַנגען —
שאַר מיט פינגער פון אַ בלינדען:
פון אַלע דינע רייכע פאַנגען,
האַסמו אויף אַ ליכטעל אַנצוצינדען?
די נאכט גענעהנט...

די נאַכט גענעהנט,
דער טומעל און דער ווימעל איז צו ענד,
און פון דיין טיעפקייט טוט דײך קלעמען,
אַ יאַמער ווי פון טויבען אין אַ שטורעם,
אַ צער, אי מעהר אי מינדער פון יסורים,
אַ מרער וואָס הענגט, און פאַלמ ניט פון די ברעמען.
די נאַכט גענעהנט...

.1920

שׁוּיִם
די מײדעל פון די נעבלען
איז פאנץ

שׁוּיִם

ווייסלייביגע, וואָס מוסטו אויפ'ן געלען ברעג? —
דער ים האָט אויף זיין ווילד געיעג
דיך ערגעץ-וואו געקראָגען,
און לאַכענדיג געבראַכט צוטראַגען
אויף זיינע שטאַרקע הענט.
איך האָב דערקענט..
דער ים איז אין דיין אויג, די זון איז אין דיין גוף.
איך לעג מיין הייסע באַק אַרויף
אויף דייןע אַרעמס ווי אויף קיהלען עלפענביין,
און גראַב זיך לעבען דיר אין זאַמד... ניין, ניין!
ניט זאָג דיין נאַמען —
איך ווייס: אין גרינע תהומ'ען
שטעהט דיין פאַלאַץ פון קאַרעלען און בורשטין,
און דרויסען ביי די דורכזיכטיגע ווענט
שטעהען שוואַרץ-באַהאַרטע אַנגעלעהנט
און גלאַצען דרין
מיט גרויסע אויגען און מיט פייכטע צונגען —
האַלב מענשען און האַלב פיש....
שוויש-שוויש!
אַט איז אַ וועל אַרויפגעשפרונגען

און לעקט דיין פוס ווי א געטרייער הונט —
א גרוס פון די באהארטע אויפ'ן גרונט.
קום נעהנטער צו מיין ליפ, און הער בלויז מ י ד :
א זומער-וואַלקען אין דער פלאם
פון זונענאויפגאַנג איז דיין ברוסט, דער יונגער שטאַם
פון א בעראַזע איז דיין דיך,
א וואַלד פריהמאַרגענס איז דיין לייב...
פאַרבלייב,

ביז פון דער ווייטען וועט א פונקעלדיגער ראַד
זיך גלימשען אויפ'ן וואַסער, און א קאַרעהאַד
פון שמערען וועט זיך פיצלען און צעפאלען
אין בלויע שאַמענדיגע וואַלען —
וועל איך שעפען פונקען מיט דער האַנט,
און צופען פעדים, און א נאַכט-געוואַנט
אַרום אונז ביידען שפינען
אַזוי געדיכט, אַזוי געדיכט,
אַז ניט צומאַל דער שוים וואָס קריכט
אַרום דיין קנעכעל, וועט אונז אויסגעפינען.

.1919

די מיידעל פון די נעבלען

(ניאנארא וואסערפאלען)

הונדערט איילען אין דער ברייט,
גריין און זילבער אין דאס קלייד
פון דער נעבעל־מיידעל,
רעגענבויגענס אָנגעצויגען אויף די זוימען,
שניי און זון און שורות שוימען
איינגעוועכט אין צעפ און פלעכמען.
יוכהאָ!

אויף ווייסע שנורען,
אויף גרינע בענדער,
איבער שטיין־געלענדערס
שפרינגט באַשפּריצט די מיידעל פון די נעבלען,
שווימט דורך שעמערירמע שליפען שוים
די שלאַנקע, שלינק־און־שלאַנקע מאַכטער פון די נעבלען.

גלוסט דער שוואַרצער וואַלד
צעהן טויזענט יאָהר אַ גלוסטונג,
זאָגט דער שוואַרצער, שווערער וואַלד
צו דער ווייסער מיידעל פון די נעבלען:
טאַנץ פאַר מיר,

צעלאָז די גרין און זילבערנע געוואַנטען,
ריים פאַנאַנדער דיינע רעגענבויענס
און ווייז דיין לייב,
פערלמוער פון דיין ברוסט,
ווייסע בליהעכץ פון דיין לענד.

יוכהאָ, דו אַלמער וואַלד,
איך וועל אַ טאַנץ דיר טאַנצען,
יוכהאָ, דו וואַלד מיט שוואַרצע גלוסטען,
איך וועל אַ טאַנץ דיר טאַנצען.
אויפ'ן גרין און גראַען טרעפּ
וויגט זיך אום די נעבעל־מיידעל,
ציכטיג, לאַכטיג,
פלינק און ווייס,
גרין און ווייס,
אויסגעשפּרייט די לאַנגע שלעפּ,
אַלע פאַלדען אויפגעבונדען,
אַלע רעגענבויענס אַנגעצונדען,
און שפרונג...
צו די טיעפע שרייעדיגע וואַסערען,
צו די יונגע שרייעדיגע וואַסערען...

יוכהאָ, דו אַלמער וואַלד,
וואָס האַסטו פון מיין דין געזעהן?
יוכהאָ!
ווייסע שמויבען,

שניי און זון,
פערל און קריסמאָלען,
שלייערען און שאלען.
אלטער וואָלד מיט שוואַרצע גלוסמען,
וואָס האָסטו פון מיין לענד געזעהן?

ווייסע שטויבען,
שניי און זון פון אויבען,
און אַ גורט פון רעגענבויען.
טאַנצט די נעבעל-מוידעל
מיט די שטאַרקע שרייעדיגע וואַסערען,
מיט די יונגע שרייעדיגע וואַסערען.

יוכהאַ, אלטער וואָלד,
וואָס האָסטו פון מיין ווייסען דיך געזעהן?

.1920

אין מאנץ

דו ביסט דער מאַרגענשפּראַך וואָס זינגט
אויף דער ברייטער סטעפּ,
דו ביסט די מאַרגענרויט וואָס טרינקט
מיט לויזצעפלאַממע צעפּ
פון די בעכען אין די בערג.
ווי דו וויגסט זיך, ווי דו נייגסט זיך
אין דעם טאַגן-געדערה!
ווי דו זויגסט מיט דיינע אויגען דאָס געשריי
פון מיינע גליעדער!
דער בוזעם לאַכט אין אומגעצאַמטער פּרייד,
די שענקלעך שפּרינגען פון באַטוילטען שייד,
די אַרעמס הענגען אויף מיין נאַקען
ווי צווייגען אַנגעהעפט מיט רייפּע אויבס,
די ליפען שטרייפּען מיינע באַקען,
ווי בלעמלעך פון צעפלאַצטען מאַהן.
מיינע ברעמען פאַלען מיד,
און איך קרייז זיך אין דער מיט
פון רוישיגע געזעמלעך,
ווי אַ בלינדער.
די לאַמפען אין די רעהרען פלעמלען

מינדער, מינדער...
צעפלויגען אלע פארען,
אנטשוויגען די געשאלען,
אלע ווענט צעפאלען...
אויפ'ן ברייטען לאנד-וועג,
אויפ'ן ווילדען פריהלינג-פעלד,
וועט אצונד דער טאגן געהן...
פריהלינג-גראזען אונטער דיינע טריט,
טויען אויף דיין קלייד,
און ניסן-ווינט אין דיינע צעפ.
דיינע לענדען ציטערען,
דיינע ליפען זידען,
און דער וואלד איז שכור
מיט ווילדע אַנגעקוואַלנע זאפטען.
כ'וועל דעם לעצטען טראָפען בלום
דיר קושען אויס'ן האַרצען,
און טויטע וועט דער גראָער טאָג אונז טרעפען
אין מיטען וואַלד...

.1920

זומער־פערעם
דער קליינער טיף
די גראַה שעה : 1 . 2 . 3
זומער־זון : 1 . 2
זעיר־אנפין
בליהעכץ
בוימער : 1 . 2 . 3
צו דער זון
חשרי
חשוון : 1 . 2
בלעמער פאלען
שניי־שמערען
ווייסע וואַלסען

זומער-פּעדעם

ציהט אַ ווייסער לאַנגער פּאַדעם,
ניט געצויגען ניט געטריבען,
צווישען ערד און הימעל...
אַ זומער־פּויגעל זיג־זאָגט איבער איהם
אין דער צימער־יגער לופט,
אין דער ווייטען אויפ'ן וואַסער
שפּרינגען ווייסע שופּען,
אַ בלאַזער דרעמעל דריקט די פּולע זאַנגען,
דער ווינט־מיהל שמעהט פּאַר־כּשופ'ט
אין דער חמימה...

ווייסער לאַנגער פּאַדעם,
אַן וואַסער צווייג זיך וועסטו הענגען,
איידער ס'יאָגט דיך אַן דער אַווענט?
אויף וואַסער קאַלטען שטיין
זיך פּלאַך צעשפּרייטען?...

1919.

דער קליינער טייך

דער קליינער טייך, דער קליינער טייך,
דער שומר פון א קיניגרייך :
בייטאָג דער וואַלד ווי אַלט און גרויס
קומט וויגען זיך ביי איהם אין שוים,
בינאַכט דער גאַנצער שטערען־וועג
קומט רוהען אויף זיין דעק...

.1919

די גראַע שעה

(1)

שאַמענס שפּריימען זיך געדיכטער
איבער אלע שמרעקען,
דימלען ווערען ניכטער ..
פליגען צינדען זיך, און לעקען
טויען פון די קרייטער.
אויף אַ וואַלקען יאָגט אַ רייטער,
און זיין קאַפּ איז גרויס און רונד,
און די אויגען צוגעשלאָסען;
אין זיין האַרצען איז אַ וואונד,
און די וואונד מיט בלוט פאַרגאַסען...

(2)

לוינגעלאזטע לאקען
איבער א פארוויינט געזיכט...
אויף א וועג קומט אן א זקן
מיט געבייגטען רוקען,
און קריכט, און קריכט...
כלינדע פינגער צוקען
מידער, מידער...
קאלטע אויגען קוקען
פון דער הייך און פון דער נידער...
פון דער הייך און פון דער נידער...

(3)

שווארצע פויגלען קעגען גאלד,
בלאָע פיס אין גרינע טייכען...
פלאַמען צימערען און ווייכען,
וואַלקענס אין אַ קנויל געראַלט
שלייכען, שלייכען...

1920

זומער - זון

(1)

אויף דער בריימער זילבער-פלעך
גליווערט
א ווייסער זאגעל אין דער ווייט.
אויסגעקרימטע בוימער
מיט הענגענדיגע קאלמענס
זוכען זייער פנים
אויפ'ן תהום.
א שנור שוואלבען אין דער הויך
פיקט געלע קערנער פון דער זון.
און קייטעלט זיך
ארנטער און ארויף.

(2)

פאלען רודערס פון די הענט...
קאפ אויף ארעם אַנגעלעהנט,
אין אַ וויסט פון ווייסען וואַסער...
הימלען ווייקען זיך אין וועלען...
פון דער טיעפעניס אַ בלאַסער
קוקט דער קיניג פון קארעלען,
גאַלד די אויגען, בראַנז דער באַרד...
אויף אַ שיף פון זילבער פאַהרט
די יונגע קיניגין פון שבא,
און אַרום די קנעכט אין רייהען...
אינזלען איינגעטונקט אין בלאַ
קומען קעגען זון צושווימען...
ווייטע שטימען
רופען, און פאַרגעהען...

1920

זעיר-אנפין

הענגט אויף א צווייג
א גילדערנע זון אין א טראָפּען געפּאָנגען —
ציטערט און פליטערט א וואַלד מיט געזאַנגען
אין א קליינינקען שטייג...

.1919

ב ל י ה ע כ ץ

אונטער צווייגען האָב איך זיך באַהאַלטען,
מיט אַ שאַטען פאַר מיין אונטערשפּרייט,
האַבען מידע בלעטער מיך פאַרוונגען
און דער בוים איז מיר געפאַלען אויף די אויגען:
אין אַ ברייטער עפענונג פון וואַלד
בין איך ביי אַ שפינראַד געזעסען,
און שטיקער זון און שטיקער הימעל
און שטיקער ערד געשפּונען
אין אַ ראַזען פּערלמוטער־פּאַדעם,
און אַ ריח פון רעזעד און רויו און מאַי
האַט פון שפינדעל זיך געטראַגען...

אַז איך האָב זיך אויפגעכאַפּט
איז מיין פנים און מיין קאַפּ
געווען באַשאַטען מיט בליהעכין,
און די צווייגען האָבען זיך געצונטערט
אין די לעצטע צוימען פונ'ם טאַג...

1920.

בוֹימֶער

(1)

צוויי בוֹימֶער איינגעפלאַכטען אינאיינאַנדער,
גרינע צעפּ אין גרינע צעפּ פאַרפלאַנטערט,
גיסט אַ רעגען טרינקען זיי צוזאַמען,
שפּריצט די זון צעטיילען זיי די שטראַלען,
קומט דער אָווענט
שלייערט ער זיי אין אַ י י ין שאַטען,
פאַלט אַראָפּ אַ שטערען אין די בלעטער
קושען ביידע אויף אַמאַל דעם הימעל'ס גאַב... .

אין אַ שוואַרצער נאַכט
קום איך אַפּט צו שליכען,
ליעג איך אין די גראַזען צווישען זיי,
און זעה די פייער־פליגען שפּרינגען,
און ציה די אַרעמס מיינע אויס:
פייער־פליגען, פייער־פליגען,
לערנט מיך זיך איינצופלעכטען
אינאיינעם מיט די בוֹימֶער...

(2)

איך ווייס ניט ווי אזוי דאָס איז געווען:
איך בין געלעגען אונטען
איינגעדעקט אין וואַר'מער זומער-נאַכט
פון קאַפּ ביז פוס,
האַבען גראָזען אונטער מיר
און צווייגען אין דער הויך
גערעדט צו מיר,
אין עמיצער אין מיר האָט זיי געענטפערט,
און אַיך האָט צוגעהערט זיי ביידען,
און ניט פאַרשטאַנען...

(3)

מײן צוקאַפענס זײנען
האַרטע אײנגעדױעהטע וואַרצלען,
זאָג אײך זײך : אַט וועט געשעהן,
אײנער פון די אײנגעדױעהטע וואַרצלען
וועט מיר אײנוואַקסען אין לײב,
און דורך מײנע בלוטען וועלען זאַפען
זאַסערען פון אונטער-ערד'שע טײכען,
און זאַפמען פון שטומע טרױעריגע זאַכען,
זאָס רײדען נײט, און מאַכמען נײט,
נאָר וואַקסען, וואַקסען, וואַקסען...

.1919

צו דער זון

כ'טו צו דער זון זיך בוקען:
אויפ'ן גראָען רוקען
פון די בערג ווען דו וועסט ליגען,
וועט דיר אויף די שמיגען
פון די פעלזען נאַכשלייכען מיין תפלה,
דו גרויסע שטילע
באַשענקערין פון מענש און בוים און זאמד,
ווען דיין פנים פלאַמט
אין לעצטער רויםקייט, לאַז מיר איבער פון
דיין ליכט
אַ פונק, אַקעגען יעדער שד וואָס לאַכט
אין פינסטערניס, און געגען יעדער שלאַנג
וואָס קריכט
אויף מיר אין קבר פון דער נאַכט... .

.1918

ת ש ר י

קומט צו שפרייזען בלייכער תשרי,
איבער אפגעשאַרענע פעלדער,
פליקט ער בוימער
ווי געשאַכט'נע פויגלען,
קנייפט ער הויפענס פון די ריטער,
טרייבט ער שאַטענס פון דער ערד.
ווערען גאַלד און קופער טיכער
אויסגעהאַפטען אויף דער ערד.
גאַלד און ווערמילפאַרב און קופער,
גאַלד און מילגרויס־רויט און קופער.
שפרינגט אַ וועווערקע פון בוים
מיט הויכען אויפגעפאַכטען עק,
און שאַרט אין גאַלד און קופער,
אין גאַלד מאַראַנץ און קופער,
פאַלס די זון אין שטיקער
דורך אַפגעהוילטע צווייגען,
קוקט דורך הונדערט בלייזען

דער טייך מיט קיהלע בלאַע אויגען...
קומט פון ווינקעל וואַלד אָן אַלמער
מיט אַ בינמל אויפ'ן אַקסעל,
קליין און איינגעהויקערט,
אונמער הויכע ליכטיגע אַלען,
איבער גאַלד און ברוין און קופער,
איבער גאַלד צימראָן און קופער...
1920.

ח ש ו ו ן

(1)

הוילע אויסגעקרימטע צווייגען
און גראַע שטיקער דורך די צווייגען.
ענטלעך מיט צעבלאָזטע פעדערען
אויף אַ בלייאַיג-בלאָען טײַך.
און בלייכע גראַז געוויגט פאַמעלעך...
אַ באַרוועס פאַסטוך אינגעל
שפּרייזענדיג אין ווייכען קױט,
און פאַכענדיג אַן אַפּגעשיילטע רוט
אויף מידע שעפּסען...
אַן אַלטער פּערד באַשאַטען מיט געלע בלעטער,
ביים צאַם פּון לאַנקע,
ציהענדיג מיט נאַסע נאַזלעכער
די פייכטקייט פון די וואַלקען...

(2)

ווילדע גענו, וואוהין די וואנדער ?
אין ווייטע לענדער איז די וואנדער.

ווילדע גענו, ווער ווייס די וועגען ?
ביי די ווינטען וועלען מיר פרעגען :
ווינט פון דרום, ווינט פון צפון,
וואו איז אונזער זון אנטלאפען ?

.1919

בלעמער פאלען

נינט דאָס בלוט פון זומער אויף געוועקסען און זיי ווערען רויט,
שפינט דער ווינט דורך אלע צווייגען א געשפינס פון זון און מויט.
אלע שטימען שווייגען און א שטומקייט ווערט געבאָרען
אויפ'ן פעלד,
וואָס זינגט פון וואָס קיין פויגעל האָט אום זומער ניט געטרעלט.
פאלט א רעגען בלעמער אויף די טייכלעך ווי א דעק פון פלאַם,
טראָגען אלע שטראָמען גאָב פון הוילען וואַלד צום רייכען ים.
ציהען אום ווי בלינדע קעמלען ווייסע וואַלקענס אין דער
בלאָער וויסט,
ניט אן אַקער צו באַפּרוכמען, ניט געבענשט און ניט באַגריסט.
צופען פאזע וועג די שאַף א לעצט געדעכענים פון היי,
פלעכט דער פאַסטוך קערב, און פלעכט אַריין מחשבות אַלערליי.
ליעגט דער בלאַזזאַק איינגעפאלען, און ביים שוועל דער
אַלמער שמיד
רעכענט וויפיעל קאַסעס ער האָט אַנגעשאַרפט אין צייט פון שניט.
וואַקסען ביי די זומפען שוואַרצע בייטען אויסגעלעגטע מאַרף,
סקריפען וועגען אויף די שלאַכען, און די תּבואה וואַנדערט
פּונ'ם דאָרף...

1920.

שניי - שטערען

ליעגט ביים ווייטען שוועל פון מאָל
די שווערע שטאָדט פון שטיין און שטאָל,
באָגורט מיט פונקען.

ליעגט אַליין דאָס קליינע הויז
אין גרויסע ווייסע וויסמען איינגעזונקען.
פאַלד אויף פאַלד, פעלד־אַיין פעלד־אויס,
ווייסקייט,

ווייסקייט,

ווייסע טיכער אויף די טייכען,

ווייסע ציכען אויף די גריבער,

ווייסע האָרבען איבער שטיינער,

ווייסע סטעפּ באַזעצט מיט ווייסע זאַנגען,

ווייסע קעפּ פון לינדען מיט געצאָקטע צייהנער
ווייסע צעפּ געבונדען אויף די צאַמען.

ווייסקייט.

שטראָמען ווייס־צעשטויכטע ימ'ען

דורך אַ גרויסען קאַלמען הימעל,

ווייס געווימעל הינטער ווייס געווימעל,

שטילע תהומ'ען אונטער שטילע תהומ'ען.

וואָס פאַר ווייסקייט,

וואָס פאַר שטילקייט,
וואָס פאַר קאַלטע קלאַרע זילבער-זאַמען.
געהט אַ זייער מיט אַ זייטוך אויף זיין לענד,
זייט ער, שפּרייט ער, און פאַרשווענדט
פולע הויפּענס דאָרט און דאָ,
שפּראַצען קליינע פינקעלדיגע קרייטער.
געהט ער ווייטער,
פינטלען בינטלעך, זויבער זילבער-בלאַ,
וואָס אַ שעה
מעהרער, קלערער און באַנייטער.
וואָס פאַר שפּראַציגקייט,
וואָס פאַר ווייס-באַטויטע לויטערקייט,
וואָס פאַר קאַלטע קלאַרע זילבער-זאַמען.

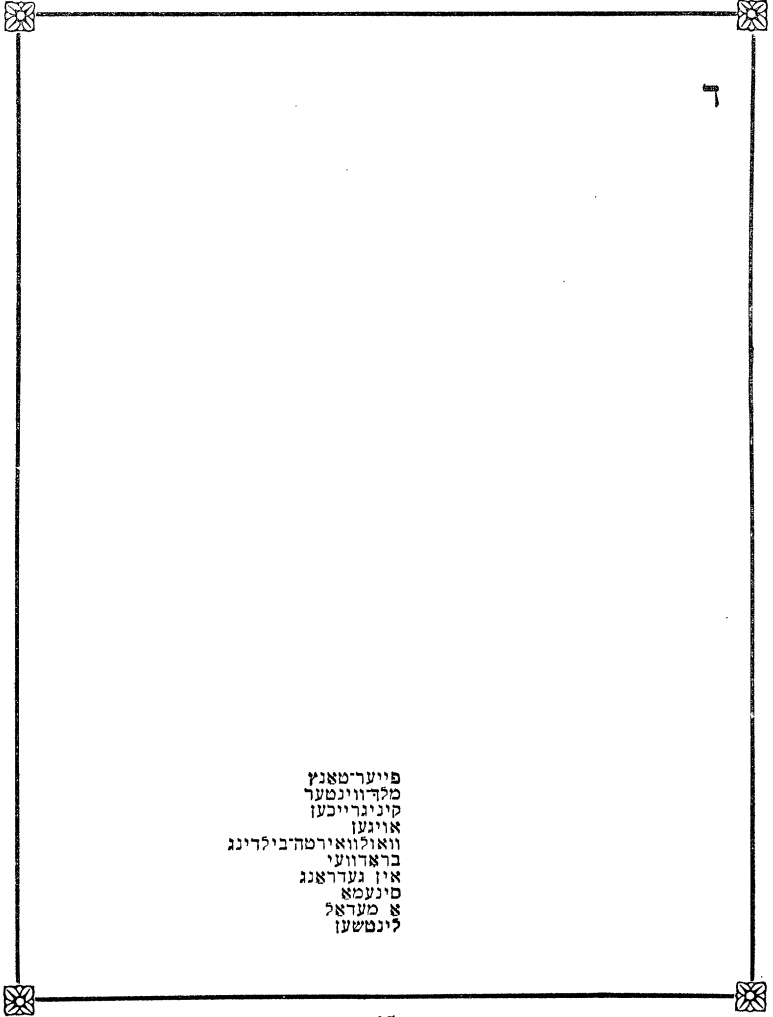
.1921

ווייסע וואלקען

פרייד און צימער,
פרייד און צימער,
אונזער זוימע הוימען קריכען אום געבורמען,
אונזער שווארצע ביימען מאנצען גייסער
מיט זאנגען אויף די שטערענס.
שפערלינג-פויגעל, ווינזער פויגעל,
שאקעל אפ דעם שניי פון קליינעם פליגעל —
פאר מיר און דיר קומט פרייד.
גרינע אויגען וועלען קוקען פון אלע רימלעך,
צום יונגען הימעל.
צינגלעך גראז וועלען זיך באלעקען,
מיט גילדערנע געטראנקען,
טייכען וועלען שפרינגען איבער שטיקער אייז
מיט געשוים און מיט געשריי,
און א ברייטע ערד מיט אַנגעקוואלענע בריסט
וועט זיך קרעמפען, וועט זיך שטרעקען:
געבורט, געבורט,
שפערלינג-פויגעל, ווינזער-פויגעל,
הער מיין מוד:
מיינע אויגען זיינען גלאז.

מיינע אברים זיינען שטיין ;
דער ווינטער האט מיר איין אריינגעפראָרען
אין געבליט.
ליעגט אָן איינציגער שמויב
באָגראַכען אין מין שטאַרען לייב
און האַרט
אויף דעם ערשטען ווייסען וואַלקען.
וואָס וועט לאַכען צו די טויטע. . .
די שטייפע גליעדער וועל איך לאַזען.
און איך וועל מיט'ן ווינט
אָוועק אין ווייטע פעלדער.
און פאַלען אין דעם אַפענעם מויל
פון אַ יונגען שפּראַך.
און איהם באַפּרוכפּערען.
און איהם באַפּאַטערען.
געבורט, געבורט. . .

.1920

ך

פִּיעֵרִיטֶאנֶץ
מִלְדֵּוּיִנְטֶער
קִינִירִיכֶען
אויגען
וואָלֶווֶאִירטֶהֵיבִילֶדינג
בראָדוועי
אין געדראַנג
סינעמא
אַ מערלאַ
לינטשען

פּייער-טאַנץ

ווער אַ ברעמעל, ווער אַ שפענדעל,
ווער אַ שטיק פאַפּיר,
גרויסע אינגלעך, קליינע אינגלעך,
און אַ מיידעלע אין מיטען,
רונד אַרום דעם פייער,
איינער נאַכ'ן אנדערען,
רונד אַרום אַ פייער-טאַנץ,
רונד-אָרום אינדיאַנער-טאַנץ...

שאַרט אַ קליינער מיט אַ שטאַק,
שפּריצען רויטע בונטען,
אויבען צונטער, פינסטער אונטען...
שפיגלען רויטע זונען אין די אויגען,
לאַכען קליינע זונען פון די אויגען,
גיכער גיכער,
ווער אַ רייפּעל פון אַ פאַס,
ווער אַ פּיסעל פון אַ שטול,

ווער א רעמעל פון א בילד...
לעקען געלע צונגען אין דער נאכט,
וועקען העלע צונגען אויף די נאכט,
רויסע שלאנגען, שווארצע שאַמענס,
רויסע זאנגען גיך צעשאַמען,
שווארצע שאַמענס אין געדרעה,
מיט געזאנג און מיט געשריי,
רונד אַרום א פייער-טאַנץ,
רונד אַרום אינדיאַנער-טאַנץ...

שארט דעם שמאַק און מישט די קויהלען,
שטופט און שויבערט,
צופט און צויבערט, —
דער מכשף האַט באַפויהלען:
אלע הייזער איינגעזונקען,
טויזענט גאַסען מיט אַמאַל דערטרונקען...
נאָך אַ שאַר —
שפּרינגט אַ סאַסנע פּונ'ם זשאַר,
שמעלט זיך אויס אַ סאַסנע-וואַלד,
נאָדעל-קאַמען, ווייסע שטאַמען...
פאַלט אַראָפּ אַ פּרעירי-נאַכט
אויף די סאַסנע-שפיצען.

טויען נעצען, שמערען שפריצען,
סאָסנע פעכען, טייך־גערוכען,
און אַ פויגעל־רוף אַ ווייטער,
און אַ פלאַקער אין די קרייטער...
בלעמער קנאַקען, צווייגען שפּרינגען,
ווינטען מאַנצען, פלאַמען זינגען,
און די קריגס־לייט אין אַ קייט,
רויטע לייכער אַהן אַ קלייד,
וואַמפּוס־גאַרמלען, שוואַרצע צעפּ,
פּעדער־קרוינען אין די קעפּ,
נאָך דער רייה און נאָך דער רייה,
מיט געזאַנג און מיט געשריי,
רונד אַרום אַ פייער־טאַגן,
רונד־אַרום אינדיאַנער־טאַגן... .

.1920

מלך-ווינטער

איז דער שניי ארומגעפלוויגען
מיט דער נאכט דורך אלע מערק,
איתר געבלענדט די שווארצע אויגען,
און געמאנצט אויף ווייסע בערג.
איז דער גראָער שפראַץ געקומען,
און פארגלעט די הויכע ביימען,
האַט דערנאָך די זון גענומען
אויף דער גאַס אַ יום־טוב גריימען...
קרוינען אויף די קוימענס, לייכטער אויף די דעכער,
אויסגעטאַקמע זילבער-בעכער
אויף די הויכע שטאַנגען,
אויף די דראַטען
אַנגעשאַטען
שנורען שימערדיגע שפאַנגען... .

טאַנצען קינדער אין די בעמען,
טוען אַן זיך וואָס געשווינטער,
ניט אַ רגע צו פאַרשפעמען :
ווינטער, ווינטער, מלך־ווינטער,
מאַמע, מאַמע, קוק אַרויס,

זעה די טורעמס קעגען הויז,
אלטער, קאלטער זיידע פראַסט
האַט פאַרגעסען און געלאָזט
אויף דער ערד זיין ווייסען קימעל...

אַנגעוויקעלט ווי אַ קנול,
און געכאַפט אַ ביס אין מויל,
און פון אַלקערעל דאָס שליטעל.
הענדום־פענדום פון די שטיגען,
און חברים באלד געקריגען,
און אַ שאַט זיך פון די הייזער
מיט געפילדער אויף דער גאַס.
איינער איז דער ערשטער ווייזער,
ווערט אַ ברייטער, גלאַטער פאַס,
און דערנאָך פון באַרג אין טאַל
פליהען אַלע מיט אַ מאַל.
שפּרינגען אין דעם ווייכען שניי
יונגע מאַמעס הינטער זיי,
ווער אַהער און ווער אַהין,
מיט געשאַסען און געלעכטער,
העלפען מונטער קליינע זיהן,
פיהרען אונטער קליינע טעכטער
און אַ גליטש מיט זיי צוזאַמען,
אויגען פינקלען, באַקען פלאַמען, —
מלך־ווינטער'ס וואונדער־רויז,
פאלען האָר פאַנאַנדער לויז,
און דער פראַסט באַפּוכט מיט פּודער...

ווערט א ליארעם און גערודער, —
 א געשפאן פון שליטלאך פאָהרמ,
 זיבען אין א רייה געפאָרמ,
 און א מאַמע אויבען־אָן,
 אין א גרינעם קאָפּושאָן,
 פיהרט און קירעוועט דעם צוג.
 און אין מיטען, טו א קוק,
 גלייך פון הינטען זאלבע צעהנט,
 א געפלעכט פון פיס און הענט,
 און אריין אין סאַמע מיטען,
 קעהרט זיך איבער יעדער שליטען,
 ליגען קינדער איינגעקנאַמען
 אין די גריבער שניי, ווי קראַטען,
 בריוו און געל און גרין און ווייס,
 אויסגעמישט מיט פראַסט און אַייז,
 הענטשקעס, היטלאַך, שיד און שאלען...
 שרייט א קליינער עסקימא,
 אַנגעפעלצט אין רויט און בלאַ:
 „קינדער, לאַמיר ווידער פאלען!“...

.1920

קיניגרייכען

זיצט דער קליינער קיניג לעבען פענסטער
און בלעזעלט קיניגרייכען.

טראַמוועי רעדער בליצען פונקען פון די רעלסען,
אַ הייזעריגער קול שרייט אויס באַנאַנאַס;
אַ איד מיט רויטע האַר
קלאַגט נידערשלאַגען:
אַלטע קליידער;

אויפֿן טראַטואַר שאַרט אום אַ האַלבער מענש
מיט בליפעדערס אין האַנט;
אַנטקעגען אויפֿ'ן ראַג,
אין אַ רינג פון קינדער,

ליגט אַ פערד פון היץ געפאַלען
מיט גרויסע ווייסע צייהן אין זון —
און דער קליינער קיניג אויבען
בלעזעלט פון זיין שאַל
מיט אַ לעהמען רעהרעל
קיניגרייכען...

רויט און גאלד און גרין און קופער,
יאַגדע־בלאָ און ברוין און בראַנזיג,
וואַלקען־גראַ און ברוין און רויזיג,
קיניגרייכען...
שוועכט אַרויס אַ פּרישגעבאַרענע מלוכה,
און וויגט און ציטערט,
און נידערט אויפ'ן אייזמאַנ'ס קאַפּ,
און פּלאַצט...
איילען הינטער איהר אַ טוצען,
רויט און גאלד און גרין און רויזיג,
יאַגדע־בלאָ און ברוין און בראַנזיג,
וואַלקען־גראַ בורשמין און זילבער,
קיניגרייכען...

1919

אויגען

דזשאז... ..

רויזען אין די האַר,
פארבען אויף די ליפען,
מיולען אַרום לייב,
זילבער־שנאָלען אויף די שיק —

דזשאז... ..

קום דו ווילדע הינדין פון די קאכאַרעס,
זופ קליינע רעגענבויענס פון דיין גלאַז,
און לאַך פאַרשייט,
און רעד פאַרשייטע ווערטער,
און איך וועל לייענען דעם שפרוך
פון דינע אויגען... ..

אין ווייטע טונקלע לענדער
וויגען זיך אויף הויכע צווייגען
גרויסע שטומע פויגלען
מיט צעבראַכ'נע פליגלען... ..

אויף נאַכטיגע קוועקזילבערדיגע ים'ען
וואַנדערען געזעמלען שאַטענס,

און זיפצען צו די אינדען...
אויף וויסטע שפיצען בערג
קניען מחנות
מיט פארוויקעלטע געזיכטער
און וויינען —
אין דיינע אויגען...

לאנגע מידע ברעמען,
ווי פארשמאכטע גראזען אין דער זון —
וואס ווייס אי יך,
און וואס ווייסט דו,
פון דעם צער וואס מאכט זיין געסט
אין דיינע אפגען?

הונדערט דורות
זיינען אויף דער ערד געזעסען אין די נעכט,
און פאר קליינע צאנקעדיגע ליכט
געיאמערט אויף דעם גלות פון גאמ'ס שכינה,
צו מאכען דיינע אויגען שעהן...

.1920

וואלוואירטה-בילדינג

א רעשט פון טאג-שגעון שלענגעלט זיך אהיים,
די אויגען אנגעגליהטע, די געזיכטער לעהם...
רעדער ווערען ווינציג אויף די גאסען,
א שווערער וואגען ליידג און געלאסען
קלאפערט איבער'ן אַספאלט.

דער אַווענט פאלט
ווי א טויטער פליגעל אויף דעם אויסגעמישטען קנאַט
פון ציגעל און צעמענט און דראַט...
פון טומעל ווערט א מורמעל ווי פון שלאָף,
א סאַפען דורך פאַרדריקטע צייהן אין סוף
פון א דערשטיקט געוויין...
און איבער אלע מויערען אליין,
א הויכער און א גלייכער, גראַט
דער קאַטעדראַל פון גאַלד-און-אַייזען גאַט...

.1920

בראדוועי

יאגען אויטאס, וועגען און טראַמווייען,
פייפלעך פייפען, טרובעס בלאַזען, גלעקער קלינגען,
פילדערט דורך אַ פייערלעשער־וואַגען,
שלעפענדיג אַ שוואַרצען צאָפּ מיט רויך.
שאַרען מחנות הויכע פיס,
ברוינע, געלע, פערל־גראַע, ווייסע פיס...
ווייסע העלזער, שטיקער אַנגעפודערט לייב,
שוואַרץ געפאַרבטע ברעמען, בלאַנד־געבלייכטע האַר,
היט מיט גרינע פעדערען,
גלאַנציגע צילינדערס און אַ ווירבעל שטרוייהיט,
ברייטע מעקסיקאַנישע סאַמברעאַס,
זעלנער־און מאַטראַזען־היטלעך פון אַ טוצען פעלקער,
אלטע בירגער פון דער נאַכט מיט וואַסערדיגע אויגען,
און גרויסע דימענטען אין שניפּס,
אינגלעך גליהענדיג פון יעדער מיידעליקוק,
לייט פון אַלע לענדער און פון אַלע זונען,
פון וויינבערג לעבען שטילען ים,
פון שנייגעבערג, פון ברייטע ווייץ און קאַרן־פעלדער,
פון הויך־באַגראַזטע פאַמפּאַס,
פון דאָרט, וואו הונדערט טויזענט שקלאַפען גראַבען

פון קברים אין דער ערד, גאלד פאר עמיצען...
צפון־מענשען, דרום־מענשען, פון עראָפלאַנען און פון שיפען,
אילענדיג צום נאַכט־געיעג פון בבל...
שרייט פון אלע ווינקלען אַ פאַרשייטע ליכטיגקייט,
גיסט אַ העלער, רוישיגער קאַסקאַד
און שלאַגט אַרויף צום לעהמיג־געלען הימעל...
קריכען פֿייער־שלענג אױף הויכע מויערען,
לויפען אױף אַ טורעם דריי פֿייערדיגע פּערד
מיט ווילדען אימפעט אין דער הייסער נאַכט,
צאַפט אַ גרויסע פֿייערדיגע פּלאַש
פֿייער אין אַ כּוּם,
שפּרינגט פון פּינסטערניש אַ פֿייערדיגע קאַץ
און גראַבעלט מיט די נעגעל
אַ פֿייערדיגע שפּול...
.....

.1919

אין גערדאנג

ווי א ווינט פארטראגט א שמרוי
האט מיך פארטראגען א געווימעל מענשען.
און מיך געשלעפט פון גאס צו גאס.
וועל אויף וועל האט זיך געווארפען,
און א דומפער, שטומפער ברום
האט אומגעקייקעלט זיך אויף הונדערט טויזענט קעפ.
איז מיין אויג געפאלען
אויף א הויכען מיט צעפלאמטע אויגען
און רויטע נאדעל-שארפע האר.
און ווי איך האב די ברעמען צוגעדריקט,
האב איך דערהערט א קול:
"טייט איהם!"
און דער הויכער האט זיין פויסט געהויבען
קעגען מיר.
און הונדערט טויזענט פויסטען הינטער איהם:
"טייט איהם!"
בלוט האט זיך געגאסען פון מיין פנים,
און אויסגעהאקטע צייהנער
זיינען אויפ'ן קין געהאנגען.
שווערע פוס-טריט האבען מיך געטראמפעלט

און האַרמע פינגער
האַכען הויפענס האַר געפליקט פון שאַרבען:
„טײַט איהם!“

און ווי איך האָב די ברעמען אויפגעמאַכט.
האַב איך דערזעהן דעם הויכען
מיט ווילדע קולות שרייענדיג:
הורראַ! הוררראַ!...

.1920

סינעמא

טויזענט מענשען קאפ צו קאפ
אין פינסטערניס.
שפרינגט ארויס אקעגען איבער
א ווייס שטיק.
ווימעלט אויפ'ן ווייסען שטיק
א גרויסע שטאדט מיט מויערען
און דראמען און לאמטערנעס.
א ברייטע גאס און אנגעפאקטע טראמוארען.
און מיט פאהנעס און מוזיק
קומט א מחנה זעלנער,
פוסגעהער, רייטער, הינקעדיגע,
משאזוועגען, אמבולאנמען,
מיידלעך מיט רויטע צלמים
אויף די ווייסע הויבען.
זקנים אין אלט־פרענקישע מונדירען
באהאנגען מיט מעדאלען.
לויפט פון העלער הויט די גאס אריבער
א יונגער מאן מיט א צעשראקען פנים,
און אן אויפגעשטעלטען קאלנער.
זיך איך צווישען טויזענט קעפ אין פינסטערניס

און מראכט :
ארבייט אין פאבריק א יונגערמאן,
און געהט דערנאך אהיים,
און שפיעלט זיך מיט זיין קינד,
און איין טאג ווערט ער קראנק
און שטארבט,
און איבער ווייטע ימים,
אין ניריארק,
און אין שיקאגא,
און אין סאן-פראנציסקא,
לויפט ער נאכט נאך נאכט די גאס אריבער
מיט אן איינגעשראקען פנים,
און אן אויפגעשטעלטען קאלנער ...

.1920

א מ ע ד א ל

גלייכט ער אויס די אקסלען,
ווי אן אלטער וועטערען,
א גארב געדיכטע ווייסע האר
צעפאלט אין ווינקעל שמערען,
א פינטעל ליכט טאנצט אום
אין גרויסע מעשענע שפאקולען
אונטער דיקע אנגעוואקסענע ברעמען.
דאס בלאזווייס בענדעל אין דער הויך,
און קענען ליכט דעם בריעף:

„דאס גאנצע לאנד וועט בלייבען
אייער זוהן אן אייביגער בעלי-חוב.
אויף אייער גורל איז געפאלען
דער גרויסער זכות —“

דער קאפ ווערט העכער
און די שולטער ברייטער.

„צו האבען אזא זוהן,
וואס האט זיין לייב און בלוט געגעבען
פאר באפרייאונג פון א וועלט —“

די ווייסע גארב שפרינגט אום ארום דער בריל,
די וואַנסען קלעמען זיך צום באַרד.

„איהר מעגט אויף אייער ברוסט
מיט פרייד און גאווה
טראַגען אייער זוהנ'ס מעדאַל...“

א בלאַ ווייס בענדעל איז צו דר'ערד געפאַלען,
די גרויסע מעשענע שפּאַקולען זיינען גראַ,
א קראַנקער אַלמער
איז צוריקגעפאַלען אויף זיין שמוהל:
דאָס גאַנצע לאַנד,
דאָס גאַנצע לאַנד,
אָן אייביגער בעל־חוב...“

.1919

5 י נ ש ע ן

„פאטער פון מיין זעל,
„וואו זאל איך דיר געפינען? —“
פארשוועכער!
קוק אן דיין ווערק:
א שווארצער לייב מיט בלוט באשמריפט,
א פנים פעך מיט אויסגעקעהרטע ווייסלעך,
א רוימער צונג געשוואלען
צווישען שימעריגע צייהן...“

„פאטער פון מיין זעל,
„און האר פון אלע לייבער,
„וואו זאל איך דיר געפינען? —“
לעסטערער!
דער וואס צימערט אין די בלאע וועבען
פון דיינע הייליגע פארנאכמען,
דער וואס נעבעלט זיך אין דיין געוויין ביי נאכט,
און דיין געזאנג ביי טאג,
דער וואס צאפעלט אין די רויגען
פון דיינע ניט געבארענע באגעהרען,
דער וואס רופט דיר, רייסט דיר, גרייסט דיר —

איז פלייש געוואָרען,
איז אַ שוואַרצער לייב געוואָרען
מיט גראַבע ליפען און מיט קרויזע קאַלטענס,
און דיינע נעגעל האַסמו
איז זיין ריפּ געגראַכען,
מעסערס אין זיין ברוסט געשטאַכען,
איהם אַ גוסס'ען באַשפּיגען,
איהם געלאַזט זיך וויגען
אויף אַ בוים...

.1919

ה

פוֹרְיֵעוּ
אִלְמָ לִיעֵד
יֶאֱנִיטְפֵי
קֶאֱזוּמֵי דְעַר אִלְמֵר שְׁנִיצֵרָה
בְּאַחַר עֲשִׂישְׂאִיטְאֵן

פון יען

פון יען דער נזיר פון די בערג
קלאפט אין מיר ביים מאנדארין,
מיט'ן פאסטוך-שטאק אין האנט,
מיט'ן האלץ-געפעס ביים גארמעל.

פון יען, פון יען דער וואנדער-גרייז,
זיין קלייד צעשיט זיך פעדעמווייז,
זיין ליפ איז בלאָ ווי טאוועל-שטיין,
זיין הויט איז געל ווי אלטע צייהן.

זאגט פון יען צום מאנדארין:
צעהן לעפעל רייז מיר גיב צום שפיז,
וועל איך א שפרוך דרך לערנען:
א ווארט און צוויי, און זאמד ווערט גאלד,
און שטיינער ווערען זילבער.
א שעפסען-ביין מיר גיב צום רייז,
וועל איך א שפרוך דרך לערנען:
א ווארט און צוויי, ווערט האלץ קארעל,
און שערבלעך ווערען דימענט.

כאַ-כאַ-כאַ, כאַ-כאַ-כאַ,
פון יען דו נאר,
וואָס קלאַפסטו אין מיין טויער ?
אַ וואָרט און צוויי,
און אַלדאָס רייז פון זיבען לענדער.
קריגסטו פאר'ן גאַלד.
אַ וואָרט און צוויי,
און אַלע לעמער פון פּערזיסטאַן
באַקומסטו פאר קאַרעלען.

זאָגט פון'יען דער וואונדערמאַן,
מיט'ן פאַסטן-שמאַק אין האַנט,
מיט'ן האַלץ-געפּעס ביים גאַרטעל :
כ'האַב אַ שפּרוך פאַר גאַלד און אַ שפּרוך פאַר זילבער,
און איך מוז קלאַפען אין טויער.
כ'האַב אַ שפּרוך פאַר דימענט, און אַ שפּרוך פאַר קאַרעל,
און איך מוז קלאַפען אין טויער.

.1920

אין אלט ליעד

אַט אזוי איז אין יאפאן
ערגעץ וואו אַ ליעד פאַראן:

זאָגט אַ קריגסמאַן צו דעם שמיד:
מייסטער מיר אַ שווערן געניט.
מאָך דעם קלינג
ווי אַ ווינט אויף וואַסער גרינג,
מאָך איהם לאַנג
ווי אין פעלד אַ רייפּע זאָנג,
פלינק און בויגיג
ווי אַ שלאַנג,
פול מיט בליצען, טויזענט־אויגיג,
גלאַט ווי זייד־געוואַנט און דין
ווי דער פאַדעס פון אַ שפּין,
און קאַלט און אומדערבאַרימדיג ווי פּיין ...

„און אויפ'ן הענטעל וואָס זאָל זיין?“

אויפ'ן הענטעל, גומער מאַן —
זאָגט דער קריגסמאַן פון יאפאן —

קריץ מיר אויס
א סטאדע שאף, א טייך וואס רינט,
א קארשענבוים, דערביי א הויז,
און א ווייב וואס זויגט א קינד ...

אט אזוי איז אין יאפאן
ערגעץ וואו א ליעד פארטאן:

.1920

יאנג-סע-פון

די מלכה יאנג-סע-פו
האָט זיבעציג פאלאצען,
הונדערט קאמערען אַ פאלאץ,
הונדערט פענסטער אין אַ קאמער.
שומרים שמאַרקע, שקלאַפען ריעזען,
שווערע פאַנצערס, הויכע שפּיזען,
לאַכט אין שפיגעל יאנג-סע-פו:
ווער נאָך אזוי גרויס ווי דו?

די מלכה יאנג-סע-פו
געהט ביי נאַכט צום ווייסען פלוס,
ווערט זי קלענער פון אַ נוס,
רייסט זי אָפּ אַ בלעטעל גרין,
אויף צו שיפען זיך דערין,
נעהמט זי פעדעס צוויי פון גראַז,
האָט זי רודערס לויט איהר מאַס,
לאַכט אין וואַסער יאנג-סע-פו:
ווער נאָך אזוי קליין ווי דו?

.1920

קאָזומי דער אַלטער שניצער

ווען דאָס יאָהר איז יונג אין לאַנד ניפּאָן,
הענגען זיך אויף אַלע קאַרשענבויםען אָן
ווייסע זומער-פּויגלעך,
פּאַלען קאַרשענקוויימען אויף די קינדער,
בלאָזען אַלע ווינטען לינדער
אין די בערד פון אַלטע גרייזען.
לויפּט דער ריקשאַ-מאַן געשווינטער,
ווערט די געישאַ אין איהר טיי-הויז פּלינקער,
מאַנצט זי גרינגער פאַר די טרינקער,
מיט די סאַמעט בלעמלעך אין די קליינע טרימ,
מיט דעם קאַרשענפעסט אין יעדער גליעד.

קומט די נאַכט צושלייכען פון די בערג,
אין איהר דינעם זייד-געוואָנט,
אין איהר בלאַער אָבי,
טראַגט זי גילדערנע און ווייסע זאַנגען
אַנגעפלאַכמען אויף די שלייפען,
ווערען איבער אַלע גאַמען
שנורען פייער אַנגעהאַנגען:
קומט פון הייזער און פון הייפען,

העלפמ די וויסע פרייד פארשפריימען,
אין דעם יום־טוב פון די וויסע קוויימען.

קניען די געזעלען פון קאזומי,
פאר זיין קליינער באמבוס־טיר :
קום דערפרעה דיין הארץ, קאזומי,
אלע גאסען זיינען שווארץ,
אלע אויגען זיינען ליכטיג,
אין דעם וויסען יום־טוב פון די קארשען,
קום און פאנג די וויסע זומער־פויגלעך
ווי זיי פאלען פון די צווייגען,
אין דעם גאלד־נעץ פון פריהמארגען,
אין דער זילבער־זיפ פון גרויסע שטערען.

זיצט קאזומי אויף זיין שטרוי־פלעכט,
וויגט קאזומי די באשנייטע שלייפען,
וויסער פון די קארשענקוויימען אויף די צווייגען :
בלעטלעך שטארבען, בלעטלעך וועט דער שטורעם ארבען,
קארשען קומען,
פולער ווי אַ מלך'ס בעכער,
שווארצער ווי די אויגען פון דעם מלך'ס טעכטער.
זועלען אלע ליפען זיך באפארבען
מיט דער בלוט פון פולע קארשען,
און דער שניצערמאן קאזומי
וועט אין קארב די ביינדלעך קלייבען —
קארשענביינדלעך פאר דעם שניצערמאן קאזומי.

קליינע בודאס וועט קאזומי שניצען,
סאקיז'מונים פול מיט חכמה,
סאקיז'מונים פול מיט גומסקייט.
קארשענביינדלעך וויל דער שניצערמאן קאזומי...

.1921

באחר עש-שאימאן *

מיימעל-בוימער
ווי גרינע מינארעמען קעגען הימעל,
קוואלען שפרינגען אין דער זון
ווי קרומע שווערדען אין א התן-מאנץ...
יונגע הינדען מיט פארצווייגטע הערנער,
לעקען אויף די פרישע טראָפענס.
הורים מוליען די שמיפע בריסט
אין הויכע גראָזען —
סאָאיד,

דעם שאַימאַנ'ס ים איז אויסגעגאַסען אויפ'ן מדבר
דעם יונגען בעדואין צו נארען...

קאַראַוואַנען אין אַ שנוּר.
ווייסע קעמלען, אַנגעלאָדען אויף די האַרבּען
מיט מילגרוימען און פייגען,
עלפענביין פון הינדוסטאַן,
סאַמעט-וועבען פון דמשק,
בשמים-האַלץ און אַמבאַר.

* באַהר-עש-שאימאַן, דעם מיוועלים ים, איז דער אַראַבישער
נאַמען פאַר אַ מיראַזש אָדער אַפּדוכמענים אין מדבר.

רויזענזאפט פאר דער סולטאנא —
 סאאידי,
 דער שאיטאן לויערט אין די זאמדען,
 דעם בעדואין צו קריגען ...
 ווייסע שיפען איבער בלאַע וואַסערען,
 זילבער אויף די זאגלען,
 גאלד אויף אלע מאַסטען.
 אונטער רויטע חופות,
 שעיקען אַנגעטאן אין גרינע זיידענס,
 מוראַניעהם אין אַ ראַד-געזאַנג.
 בעקענס שניי, מיט וויין באַגאַמען,
 אויף די הענט פון שוואַרצע שקלאַפען —
 סאאידי,
 דעם שאיטאַנ'ס ים איז אויפ'ן מדבר
 און נאַנט דעם בעדואין דאַס האַרץ ...

שטויבען שמייגען ביז'ן הימעל
 זייל נאָך זייל.
 שפּיזען ווי אַ פעלד מיט זאַנגען,
 חילמחנות אין געאַייל,
 צוגעוואַקסען צו די פּערד ...
 רייט אין מיטען דער עמיר,
 מילך זיין מאַנטעל און זיין באַרד,
 בלוט זיין גארטעל און סאַנדאַלען,
 פּערל אין טורבאַן.

דימענט אין קינזשאל —

סאאידי,

דער שאיטאן ליעגט אין זאמד באהאלטען,
און זויגט דעם בעדואין דאָס בלוט...

סאאידי

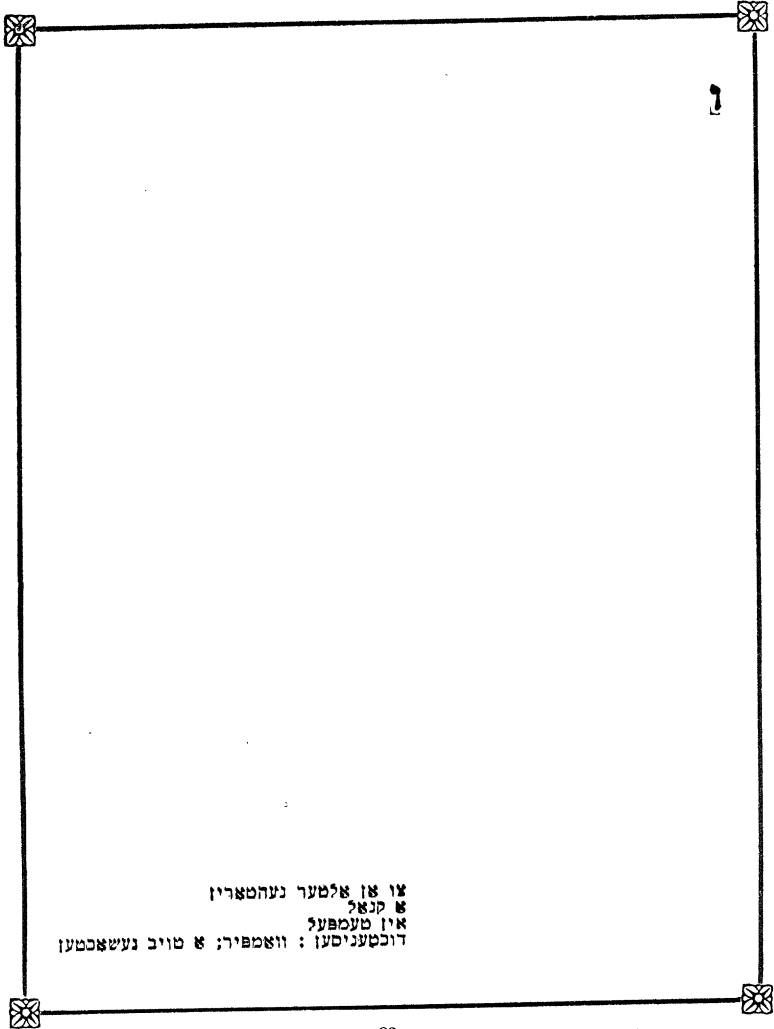
אין קארגען שאַמען וועלען מיר די שעה'ן שלעפען,
ביז די זון וועט מיר און געל
זיך וואַקלען ווי אַן אַלמער דערוויש נאָך אַ זיקר,
און פאלען אויף איהר גראָען אויסבעט...
דענסטמאַל וועלען מיר די זאַטלען גורמען,
און יאָגען צווישען טוי און שמערען...

סאאידי,

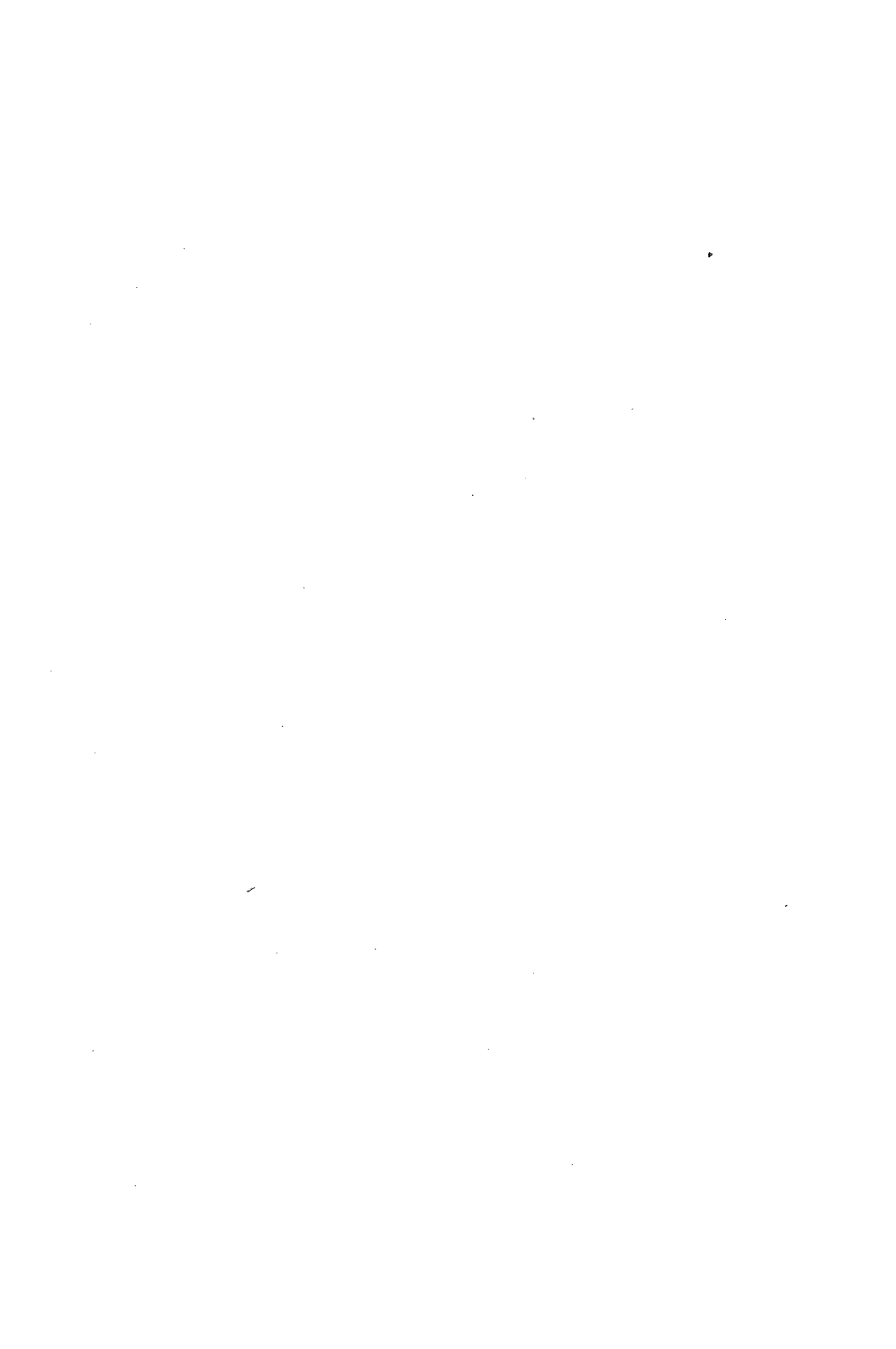
אין דער זון ווערט קליין דער בעדואין,
ווערט זיין האַרץ פאַרמריקענט
ווי די צייהנער פון אַ טויטען קעמעל.
זיינע אויגען פינטלען
ווי ביי אַ בלינדען הונט.
מיט די בלאַע שאַמענס אויפ'ן זאמד
קומט צוריק זיין קיניגרייך...
שפּרינגט דער בעדואין אויף זיין אַסילאָה,
און דער גאַנצער הימעל הענגט איהם אויפ'ן אַקסעל
ווי אַן אויסגעהאַפּטענע אַבאָיע.
הינטען אויפ'ן זאַטעל זיצט די נאַכט
און זינגט איהם אויפ'ן אויער:

פלינקער ווי אַ מיגער צו זיין רויב,
גרינגער ווי דער שמורעמווינט אַ שטויב,
מראַגט דער בעדואין די מדבר־נאַכט ...
גרויס זיין האַרץ און יונג זיין לייב,
אינגער נאָך זיין ווילדע ווייב —
די מדבר־נאַכט ...
פאַר זיין פערד אַ גיי־געשפּאַן,
אַלע שמערען קריגט ער אין נדן
פון דער מדבר־נאַכט ...

.1920

עו אן אלטער נעהטארין
א קנאל
אין טעמפעל
דוכטעניסען : וואמפיר; א טויב נעשאכטען

צו אן אלטער נעהטאָרין

פעלד-בלומלעך, מאַןקעפלעך און זאָנגען,
פלאַנץ זיי אויפ'ן ווייסען לייווענט,
פלאַנץ דעם רעשט פון פעלד-חלומות
מיט אַ טרייסעלדיגער נאָדעל...
אויפ'ן טישטוך וועלען שטעהן באַקאלען
מיט שוימיגע געטראַנקען.
אָרום טישטוך וועט מען זינגען,
און דייע פעלד-בלומעלעך, מאַןקעפלעך און זאָנגען
וועלען ליעגען טויטע אויפ'ן ווייסען לייווענט...

.1920

א קנאל

א קנאל ...
ערגעץ אין דעם שווארצען וואלד פון הייזער,
איז א מאן געפאלען אויפ'ן דיל,
מיט אויסגעגלאַצטע אויגען,
און א רויטע שנור ביים שליוף ...
מענשען אין נאכט-העמדער
און א הויז פול יאָמער ...

אין דעם שווארצען וואלד פון הייזער ...

.1920

אין מעפעל

אין דעם הויכען מעמפעל
זומט א ביען ארום,
אין דעם הויכען שמילען מעמפעל
זינגט א ביען ארום.
זום-זום-זום
אן הייליגע מיט ליכט-קרענץ אום די קעפ,
זום-זום-זום
אן מירמעל-זיילען מיט בלאז-אוי-רויטע אָדערען,
זום-זום-זום
אן שמילע פליושען.
זום-זום-זום
אין דורך א שויב פארשוואונדען,
פון דעם הויכען מעמפעל,
פון דעם הויכען שמילען מעמפעל...

.1920

דוכטעניסען

וואמפיר

זי רייסט מיט פלינקע הענט די הויט
פון אפעלסין, און קוקט קאקעט-פארטרויט,
און שטעכט די קליינע ווייסע צייהן.
אין רויטען פלייש, און זויגט און לאכט צו מיר.
ווערט נאכט, און איך בין אין מיין בעט אליין,
און איבער מיר א לאכיגער וואמפיר,
די ליפען איינגעזויגען אין מיין לייב:
איך בין דין ווייב.

א טויב געשאַכטען

„א טויב געשאַכטען“ —
און ווי דאָס וואָרט איז דורכגעפלוויגען
דורכ'ן מוה, האָט זיך שוין געצויגען
אַ שנירעל כלום פון איהרע ליפען, און געפלאַכטען
זיך אין איהרע רייד.
און ווי זי האָט געקוקט, און וואָס זי האָט געטאָן —
פון יענער רגע אָן
איז זי געווען אַ טויב וואָס כלומיגט און פאַרגעהט.

דיין לעהרער
זעהעווינקייט
גיב אכט
הינטער זיבען טויערען
אויפ'ן ים
צווייפלעכט
ארויסטאקראטי
פאלק
דאס נייע
דער שמעלצער
א ווארט
דאס ליכט
באזונדער
פארארעמט
א הויז
שיפברוה
די שפראצונג
א שאר
געטער
פון די אשען
מדרגות
פארבארענעם
טוי
אויסגעוועפט
איינע
דאס שענסטע
דאס אויג

דיין לעהרער

אין דער מדבר וועסטו איהם געפינען
מיט די גראַע אייביגע געזעמדען,
מיט די ווייסע אומדערבאַרימדיגע שמערען
אין זיין אויג.
אין דער מדבר
וועסטו וואַלגערען דיין קאַפּ אין שטויב
צו זיינע פים
און בעמען טרייסט.
וועט ער לעגען זיינע האַרמע פינגער
אויף זיינע האַר,
און די גראַע אייביגע געזעמדען,
און די ווייסע אומדערבאַרימדיגע שמערען,
וועלען רינען דורך זיינע האַרמע פינגער,
אין זיין בלוט,
און דו וועסט מעהר ניט בעמען,
קיינמאל, קיין זאַך מעהר ניט בעמען.

1920.

זעה עוודיגקייט

ביז אלע אייביגקייטען
וועלען דיינע ברעמען בלייבען אפען.
דיין מוח וועט זיין לאווא,
דיינע גליעדער וועלען פאלען אין א קנויל,
דיין פיבעריש בלומ וועט שרייען:
"רוה..."

און די אויגען וועלען שטארען אפען,
אלזוכענדיג,
אלזעהענדיג,
אהן אויפהער,
אהן מנוחה...

1920.

ג י ב א כ מ

געשרייען אין דער פינסמער,
און הינטען שטויסט די נאכט,
א פאדים ליכט א דינסמער
— באשפינט דיך און באוואכט —
גיב אכט, גיב אכט ...

.1919

הינמער זיבען מויערען

הינמער זיבען מויערען פון שיין
ליעגט א בלינדע נאכט,
וויינט א שמוע פיין:
גאט גיב מאכט ...

הינמער זיבען זיגלען פון געשפעט
זידט א בלינדע מרער,
וויינט א שמום געבעט:
גאט, דערהער ...

.1920

אויפ'ן ים

אויפ'ן ים געהט אום אָן אינד —
אינ'ם ברייטען ים, מיין קינד,
ווער וועט די אינד דערקאַנען?

אויפ'ן ים פון אויביג אָן
אלע רגע ווערט אַ טראָן,
קומט צו געהן אַ שטורעמווינט
און קיניגט איין מינוט, מיין קינד,
ווער וועט דעם ווינט דערמאַנען?

.1920

צוויי-פֿלעכט

לית נהורא אלא בחשוכא
ולית חשוכא אלא בנהורא.

(זהר בראשית)

וואו וועסטו זוכען מאַכט
און וואו דיין ליכט באַגעהרען? —
די נאַכט, די בלינדע נאַכט
וועט דיר אַ ליכט געבערען.

וואו איז דער אַפרוה דיין,
די נאַכט וואָס טוט דיר נעהרען? —
פון שייַן, פֿון העלסטען שייַן
איז פינסטערניס דער קערן.

.1919

אַרײַן טאַקראַטי

טו דיין טייל און צעהן מאָל מעהרער,
זיי דער ערשטער וואו ס'איז שווערער,
זיי דער לעצטער וואו ס'איז לייכטער ;
זיי דער זייער און באַפייכטער,
העלף דאָס גאַנצע פעלד געראַטען,
און ניט נעהם אַ זאַנג פון ביים ;
דיען צום ליכט און לעב אין שאַטען,
לאַך פון לויב און שפּאַט פון מאַדעל,
און טראַג אין טרייסט פון דינע ריידן,
דעם צייכען פון דיין אַדעל...

.1919

פ א ל ק

ווינציגער, ווער מאכטיג און ווער פיעל,
און זעה דעם הימעל ליכטיגער און ברייטער;
איינער צו דעם צווייטען פעסטער און געקייטער.
און שטאפעל איבער שטאפעל צו דעם ציעל;
און ביסמו אויסגעוואקסען צו דיין מאַם,
שמוים אָפּ פון אונטער זיך דעם לייטער,
און טייל מיט אלעמען דיין פולען כּוּם...

.1919

דאָס נייע

שעפסט פון אלמען ברונען, און דיין האַרץ אין שרעקען,
זאלסט אויפ'ן דעק די מאַך און שטיינער ניט אַנטפלעקען,
זאלסט אויפ'ן גרונט די שוואַרצע קויטען ניט צעריהרען, —
קום טרינק פון קליינעם בעקען וואָס הויכט היינט אַן יירען
און וועט זיך מאַרגען אין אַ יס־אוקיגוס שטרעקען,
און אַיין דאָרשט שטיל, כדי צעהן נייע אויפצואוועקען...

1919

ד ע ר ש מ ע ל צ ע ר

שמעוהט דער שמעלצער ביי זיין מאָפּ,
וואַרפט אַרײַן זיין גאַנצען האָב.
מישט זיך אויס אין הייסען בריי
צין און זילבער, גאַלד און בליי.
שפּרינגען פּלאַמען רויט און גרין,
און דער שמעלצער מורמעלט דרין:

ניט געקליבען, ניט געשיידט,
מיט געלעכטער, מיט געוויין,
אַנגענומען ווי עס געהט —
זאָג מיר, פייער, וואָס איך מײַן.
שמעלץ און ברען און קאָך געטריי,
טיליג אַלץ, און אַלץ באַניי.
פורעם אויס און זאָג דעם סוד:
שאַף איך פּלימער, שאַף איך גאַט? ...

1920.

א ווארט

א ווארט פון ליפ געשפרונגען
צווישען יא און ניין —
הילכט איצט מיט הונדערט צונגען
יעדער בוים און שטיין:
הער צו! הער צו!

א קערענדעל פארשאמען
פון צימערדיגע הענט —
שפרייט איצט זיין בריימען שאמען
א גרינער וואלד אהן ענד:
קום רוח! קום רוח!

.1920

דאָס ליכט

„דער וועג אַ לאַנגער, און ניט מעסט
„די טריט, און וואַנדער ביז דו זעהסט
„אַ שיין וואָס שפּראַצט דיר פון דער ערד —“

„דאָס וואַנדער וואָס איך האָב באַגעהרט?
„דער סוד פאַרוויקעלט אונטער הונדערט טוכען? ...“

„דאָס ליכט אויף אַנצוהויבען זוכען ...“

.1920

ב א ז ו נ ד ע ר

וואס לעגסטו דיינע אויערען צום שמיון?
וואס וועסטו פון דער קאלטער וואנט דערגעהן?
יעדער אין זיין צעל אן אפגעשיידטער,
וועט פלוצען אדער זאגען זיין געבעט,
צי העפטען יאמער מיט געשפעט,
און קיינער וועט ניט וויסען ווען דער צווייטער
צופט זיין הארץ אויף צוימען אין דער נאהנטער קאמער,
און צום אַווענט וועט אַ האמער
קלאפען אין דער מיר :
מיר קלייבען אלעמענס, וואס קריגען מיר פון דיר?

1921

פאר אַר ע מ ט

איך בין אַ רייכער אויפגעשטאַנען
אין דער פריה,
אַ קיניג מיט עשירות צו פארטיילען.
בין איך אויף דער גאַס אַרום,
און דעם ערשטען בעטלער: „נאַ!“
האַט ער מיט די צייהן געביסען
און אַן אַ שטיין געקלונגען
איטליך גאַלד-שטיק,
און איך בין מוטער-אַרעם
אַהיים געגאַנגען...

.1920

א ה ו י ז

אויסגעהאקט א וואלד א גרינעם
פאר דיר א הויז צו בויען,
אויסגעטריקענט אלע מויען,
דאס הויז צו מאכען שטארק —
דאס הויז צו מאכען אַרעם...

אלע שמיינער אויסגעגראַבען,
פאר דיר א הויז צו בויען,
אלע מאַכען אַפגעשאַבען,
דאס הויז צו מאַכען ריין —
דאס הויז צו מאַכען אַרעם...

1920

שיפברוך

טרייער פיהרער פון דער שיף,
א שטורעם קומט פון ווייטען. —
שארף איז אַנגעשמעלט מיין אויג
אין אלע צייטען...

טרייער פיהרער, ס'קראכט דיין שיף,
וואו איז דיין אויג פארשוואונדען? —
איינער האט מיך הענט און פים
צום מאסט געבונדען...

.1919

די שפראצונג

ערד, האַסט בלוט אַריינגעזויגען,
וואָס וועסטו געבען אונז אַנטקעגען? —
שפראַצען וועלען פעלדער אויגען,
און צונגען וועלכע פרעגען ...

.1919

אַ שאַד

יאָג איך האַסמיג אין געשפּאַן
און באַלד וועט בלייבען שמעקן דער ראַד
אַ שאַד,
אַזוי פּיעל צו פּאַרנעסען נאָך פּאַרען...

.1919

געמער

בארעכען :
בוקען זיך צו דיינע געמער ?
אין א יאהר צי וואַכען שפעמער
זיי וועסטו איינציגווייז צעברעכען
מיט געוויין צי מיט געלעכמער,
דו בויער און צעשמויבער ...
און איך דער גלויבער
וועל בלייבען א פארשעמטער און פארשוועכטער ...

.1920

פון די אשען

האָסט בריק נאָך בריק פאַרברענט
און זעה וואָס איז געשעהן:
נאָך יעדער ברען
גענישמערט האַבען פרעמדע הענט,
און אויסגעשצאַרט פון דיינע קויהלען
דעם וואונדערשטיין פון דיר פאַרהוילען...

.1920

מדרגות

פון וואנדער קומען צו א באך
דריי איינגעבויגען מיד און שוואך.

זאגט איינער: וואונדיג איז מיין פוס;
און באדט די קנעכלעך אין דעם פלוס.

דער צווייטער קרעכצט: מיר ברענט די צונג;
און שעפט מיט פולע הענט א טרונק.

דער דריטער לאכט פון ביידען גלייך,
און וואשט די אויגען אין דעם טייך...

.1920

פאר בארגעניס

איטליך שטומע זאך וואס וויינט
האט מיר פארטרויט איהר קלאג,
און אויך דאס בלומעל וואס באשעהנט
די קרויצען פון דיין לאק.

און מיר האט שוין אין נעכט פון גרויל
די ערד אנטפלעקט איהר וואונד,
און אויך ארום דיין שעהנעם מויל
שפרינגט אום די שווארצע שמונד.

.1921

ט ו י

פעדעם איבער תהומ'ען,
שפינוועבס איבער גריבער,
זיי דערויף דיין זאמען,
מייסטער דיינע שטיבער,
נישמערער און פרעגער.
פערל-טיכער פאר א פירשט'ס געלעגער
העפט דער יונגער שימערדיגער טוי
יעדער מאַרגען, צום צערינגען;

— בוי

וואָס ביסמו מעהרער פון דעם טוי באַגינגען?

1921

אויסגעוועפט

פון פולען בעכער האַסמו מיט אַ בלאַז
די ווייסע קרוין אַראָפּגעטריבען.
דו נאַר, דו נאַר, וואָס איז אין כּוּם
ביי דיר געבליבען ?
אַ טויטער טראַנק צו זויגען
דעם לייב צו זעט, מיט עקעל אין די אויגען.

.1921

א י י נ ע

א קארב מיט רויזען אָנגעשאַמען —
צו וואָס?
איינע אַ באַטוימע אין אַ גלאַז,
פלאַס־רויט אונטען, בלוט אין שאַמען,
און רונד אַרום אַן אַוירעאַל
פון ריח, ביז די קאַמער ווערט צו שמאַל,
אין קליין און שטיל און הערשעריש,
די בלוט אין מיטען מיש.

.1921

דאָס שענסטע

וואָסער וואונדער זאל איך פאַר דיר שעפען
פון הימעל אויבען אָדער פון די תהומ'ען אונטען?
וואָס פאַר בונטען

פאַרב־געשלידער זאל איך קלעפען
אויף מיין מאַל־ברעט דײַ צו קוויקען,
ווען דאָס שענסטע וואָס די בליקען
מיינע האַבען אין מיין הייפּעל טעג געפונען,
איז געווען אַ שטראַהל וואָס טונקט
זיך אין אַ טײַך, און ווערט צעפונקט
פון ווינט אויף הונדערט קליינע זונען?

.1921

ד א ס א ו י ג

טויזענמ, הונדערט טויזענט רינגען יאהרען.
האָבען שמרייפען נעבעל זיך געשפינדעלט
און געשפונען.

אין די וויסמעניסען פון די רוימען.

טויזענמ, הונדערט טויזענט רינגען יאהרען.
האָבען באלען נעבעל זיך געווירבעלט
און זיך אָנגעצונדען.

און זונען, שמערען, מילכוועגען פון שמערען.
האָבען זיך ווי שטויבען אין אַ שמורעמראַד
געדרעהט אין מדבר פון די צייטען.

און די תפלה פון די זונען, שמערען, מילכוועגען
פון שמערען.

דורך די הונדערט טויזענט רינגען יאהרען.
איז געווען:

אומגעבארען אויג.

זיי געבענשט,

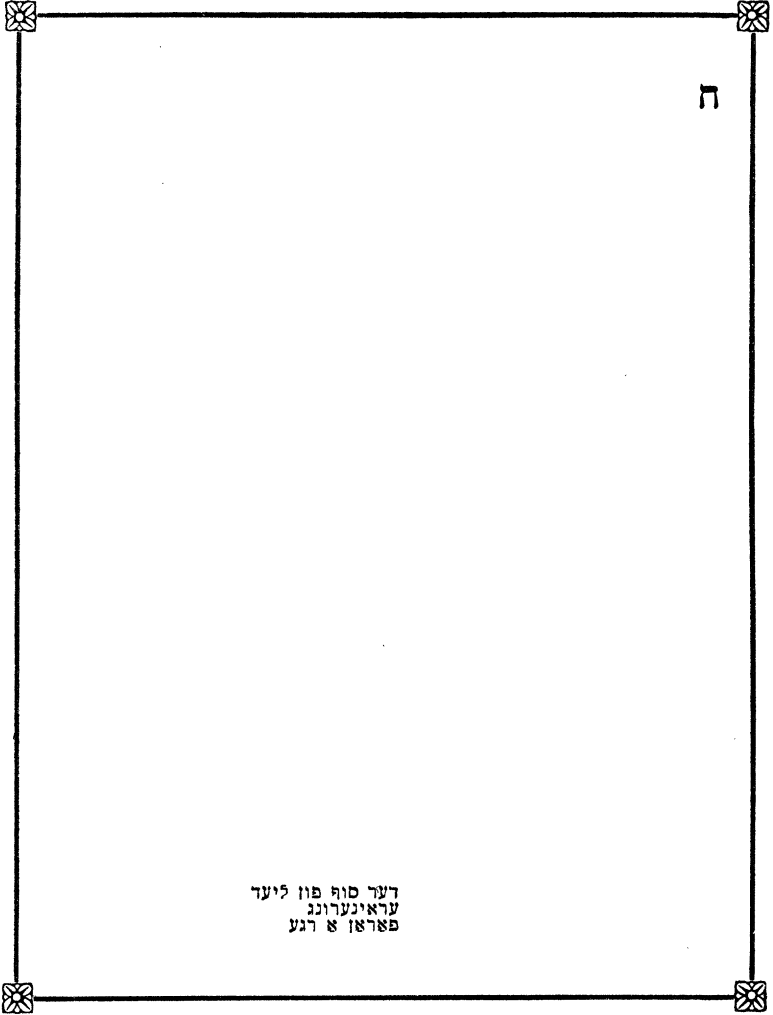
זיי געלויבט פון אַלע מילכוועגען.

זיי באַגריסט!

און רוימע, גרינע, בלאַע שפּיזלען

פון אומגעזעהלמע זונען
האָבען שעה פאר שעה,
דורך הונדערט טויזענט רינגען יאהרען.
געשטאָכען די הויטען פון דעם תוהו:
געבער אָן אויג,
געבער פאר אונז אָן אויג...

1921

ה

דער סוף פון ליעד
עראינערונג
פארטאן א דגע

דער סוף פון ליעד

איך האב די טיר געעפענט פון דעם קליינעם צימער,
און ווי א פרעמדער ביי דער שוועל געבליבען שמעהן.
פון אלע באלקענס האט א נייער אייגענטימער
געצויגען גראע נעצען, און פארשפיצטע צייהן
געביסען האכען ערגעץ אין א ברעט פון וואנט...
איך האב צום טיש גענעהנט, און האב א קאלטע האנט
ארויפגעלעגט, האט אויסגעצייכענט זיך אין דעק
פון דיקען שטויב, א שווארצער פינגערדיגער פלעק
פון א סקעלעט... א געלע צימערדיגע שלאנג
איז דורכ'ן שויב אראפגעקראכען אויפ'ן דיל...
און פון די שטויבגעשפינסען אין דער הייך האט שמיל
א קליין באשעפעניס געזומט איהר טויטגעזאנג...
איך האב א שופלאד אויפגעעפענט און געשארט,
האט אָנגעכאפט מיין אויג א בריוו פארדארט
פאפיר, און אָנגעשריבען אויבען מיט א בליי,
דער אָנהויב פון א ליעד, צוויי שורות אדער דריי...
.....

די געלע שלאנג איז דורכ'ן פענסטער לאנג אַרויס,
אַ שוואַרצער שאַמען איז געקראַכען צום סופיט,
פון ווינקעל האַט געקוקט אויף מיר אַ קליינע מויו:
ווי האַט געזאָלט זיך ענדיגען דאָס ליעד? ...

.1919

ער אינגערונג

געבליבען איז אויף מיינע פינגער-שפיצען
דער פלאטער פון די ווייכע לויזע רינגען.
און אין דער מיט פון ארכייט נעהם איך זינגען,
און פלעכט די פינגער, און —

מיר ביידע זיצען

ביים שייער אויף דעם אויסגעשפאנטען וואַגען,
און ביסלעכווייז די לאַנגע שאַמענס יאַגען
דעם לעצטען איבערבלייב פון טאָג ; פאַרהוילען
ווערט באַרג און טהאַל ; און מיט צוגליהטע קויהלען
באַשאַטען איז דער הימעל . . . פון די הייען
אַ שאַרפער פייכטער ריח הויבט אָן וועהען,
און דיינע אויגען האַסמו אויפגעריסען,
וויילסט עפעס זאַגען מיר און עפעס וויסען,
נאָר צונג און ליפ באַנומען פון אַ פיבער —
צעלאַזסמו דיינע האַאר און דעקסט אַריבער
מיין נאַקען, און די פינגער מיינע טונקען
דערין ווי אינ'ם הויכען גראַז פערזונקען.

א באַרוועס קינד געהט קאַרן-בלומען זוכען...
ביז שמילערהייט די נאַכט האָט איהרע טובען
אַרום אונז ביידען דיק אַרומגעשפּונען,
און אונז געלאָזען און אליין אַנטרונגען...

.1917

פארצן א רגע

פארצן א רגע ווען פון יעדער שטיינדעל טויט
ארויס דאס שטומע הארץ, וואס איז איהם אָנגעטרויט
פון שמערען אָדער זון, פון וואַסער אָדער ווינט,
אין טעג וואָס גליהען שטום, אין נעכט וואָס בריהען בלינד ...
און געהט ווער דענסטמאַל אויפ'ן פעלד, כאַפּט אָן די ערד
זיין פּוס מיט אַ פּערצווייפּעלטען געבעט, און הערט
זיין אויער אַ באַקלעמט געווייך, ווי פון אַ קינד
אין מיטען נאַכט, און זעהט זיין אויג אַ פּונק וואָס צינדט
זיך אָן און לעשט זיך, און אַ נעבעל־טייך וואָס קריכט
אין לויזער גראַקייט קנויל אין קנויל, און שיכט אויף שיכט ...
און אונטער זיינע פּיס צעגעהט ווי שפינגעוועב
דער וועג, און צויטענווייז צעדריבלען זיך די צעפּ
פון ליבשאַפּט און פון מאַכט, פון גאַהרען און פון צער,
פון וואָס איהם קליינט צום קנעכט, און וואָס איהם קריינט
צום האַר ...
און אַלע קנופּען ווערען אַבגעריסען, און ביינאַנד
מיט יעדער קייט פאַרשווינדט די צוגעקייטע האַנט ...
פאַרצן אַ רגע ...

1919

ט

נאמ'נעבענשט
נאהרונג
אלמאכמינג
זוו'טראפענס : 1. 2.
שפינוועבס
דער קרייז
זעה צעשמערער
א שטרן
שעהנקייט
אונטער זיבען זינגען

גאָט - געבענשט

אין שטויב געלעגען איז עס אומגעזעהלמע מעג,
און נאכאנאנד געצויגען האָט אַ קאַראַוואָן,
און ווי זיין רייד איז אַנגעקומען, האָט פון וועג
אַ האַנט געשלעפט : קום נעהם דו גאָט-געבענשמער מאַן.

.1919

נ א ה ר ו נ ג

אין קיזעל וועסטו דיינע ליפען גראבען
צום קאלטען קיזעל וועסטו זאגען :
מיינע בלוטען האמערען און שלאגען.
מוז איך מילך און האניג האבען.
און ווי דו וועסט אזוי באפעהלען.
וועט יעדער פעלז דיר האניג קוועלען.
און ווי דו וועסט אזוי באשווערען.
וועט יעדער שטיין א ברוסט דיר ווערען.

.1920

א ל מ א כ ט י ג

דיין אויער נייגען צום געבאָט? —
דו ביסט פרייד, און דו ביסט וועה,
און דו ביסט לויב און דו ביסט שפאָט,
און דו דער ווייץ, און זיי דער שפריי,
און דו דער אַקס, און זיי דער ראָד —
און דו געהאַרבען זיי? ...

.1920

זון - טראפענס

(1)

אין די ווייסע שוימען,
פון די גרויסע וואסערען,
פון די שטארקע פולע וואסערען,
האָב איך מיינע טרוימען
דערקענט.

דורך געוועלדען ווילדע
איבער בלאַקען שטיין,
מיט די גרויסע אימפעטיגע וואסערען
שפרינגען מיינע שוימען,
שפרינגען מיינע טרוימען
און צעשטויבען זיך
אין רעגענבויענס...

(2)

קוואל און רעגען
קוואלען פון די טיפעניסען,
און רעגען פון די איילענדיגע וואַלקען.
קוואל און רעגען,
און די זון מוט ביידע בינדען
מיט גילדערנע פלעכטען.
וואָס פאַר רייכע גאַרבען,
וואָס פאַר פולע גילדערנע גאַרבען
וועסטו האַבען,
דו געבענשמער,
דו באַשאַנקענער מיט קוואל און רעגען...

.1920

שפינוועבס

צווישען מיר און דיר
האָט אַ רויזיג וואָרט
אַ בריק געצויבערט ...
אויפ'ן שפינגעוועב
וועלען מיר זיך טרעפּען.
און מיט ציטעריגע ליפען,
וועט אונז די לבנה קושען,
און מיט ציטעריגען זילבער
וועט זי אונזער בריק באַזוימען ...
זאָג מיר ברודער־זעל
אַלע דיינע סודות שנעל,
אין אַ רגע
וועט די שפינוועבס-בריק צעפלאַצען ...

.1919

ד ע ר ק ר י י ז

איך האָב געלאָזט אַ קערן פאַלען אומגעריכט,
און ערגעץ שפּראַצט ער אין דער טיעפענים און קריכט
צום ווייסען ליכט ...

אַלע זאַפּטען וועט ער זופּען פּון דער פעטער ערד,
און בעסערס ווי דאָס בעסטע וואָס איך האָב באַגעהרט
איז איהם באַשערט ...

וועט ער זיך אַנטפּלעקען אויפ'ן וועג אין שטויב,
און ווער עס קומט צוערשט איהם וועט ער זיין צום רויב,
אַהן דאַנק, אַהן לויב ...

און יענער וועט אַ קערן לאַזען פאַלען אומגעריכט,
און קריכען וועט עס אומגעזעהן פּון שיכט צו שיכט
צום העלען ליכט ...

1919.

זעה צעשמערער

זעה צעשמערער און צעברעכער,
איך האב פארשפונען אלע לעכער,
דורך טעג פון טרייען צער,
כ'האב פון מיין בלוט דעם רויטען
אריינגעצאפט אין דיינע טוימען,
און בין דיין האר...

שמרעק דיינע שווארצע נעגעל און צעפליק —
איך טראג א וואונדער אין מיין בליק:
איך וועב די שאמענס פון דיין האנט
אין ליכטיגען געוואנט...

.1919

אַ שטערן

אַ שטערן איז אַרײַנגעפאלען
דורכ'ן שױב,
איז מיין שװאַרצע פעדער
טױט געבליבען אין די פּינגער.
האַבען אַלע קלײנע שעהנע זאַכען
זיך אױסגעשאַטען און צעפּלױגען
ווי שטױב פּון אַלמע בגדים,
און כ״בין געבליבען ברייט און לײדיג
ווי אַ שנייאײג פעלד
מיט'ן שטערן אין דער מיט ...

.1920

שעה נקיט

איבער מיין געלעגער
האט די נאכט זיך איינגעבויען,
און מיר געגעבען זויגען
שעהנקייט און וועהטאג,
שעהנקייט און וועהטאג ...

אויף איהר ברוסט האב איך געוויינט
ווי אן ערשט געבארען קינד,
און מיט צוגעמאכטע אויגען
געזויגען שעהנקייט און וועהטאג,
שעהנקייט און וועהטאג ...

1920

אונטער זיבען זיגלען

ער וועט א שמייכלענדיגער דורך די גאסען שפרייזען,
א פול־באפֿרוכפערטער מיט אומגעזעה'נע שפראַצען,
וועט איינער שפעטען און אן אַנדערער וועט ווייזען
די האַנט צום קאַפּ, אַ דריטער וועט פאַרוואַנדערט גלאַצען.

און ניט אַ וואַרט וועט עמיצען זיין צונג פאַרגינען,
און ניט אַ פונק פון אויג וועט עמיצען באַגריסען,
נאָר איינעם אין אַ ווינקעל וועט ער אויסגעפינען,
מיט רויטע אויגען און מיט ליפען איינגעביסען.

און יענעמ'ס האַנט אין זיינע וועט ער נעהמען : „ברודער,
מיין בלוט איז אַש געווען, מיין מח טויטע שלאַנגען,
אויף שוואַרצע טייכען זיך געטריבען אַהן אַ רודער,
און אומעטום געווען, און ערגעץ ניט דערגאַנגען.

געזוכט די טיר און ניט אַנטפלעקט צומאַל די מויער,
געאַיילט פון טרעפּ צו טרעפּ און אנגעקייט געבליבען,
געלאַכט פון בויער, און געלעסמערט דעם פאַרטרויער,
געפּוילט זיך האַבען פיינט, געעקעלט זיך פון ליבען.

און הער ... פון פינסטערע מיט מויט געזאפטע שוואמען
א וואונדער האב איך אומגעריכט ארויסגעצוואונגען ;
א מיר האט אויפגעפראלמ, און פון באהאלט'נע זאמען
איז אין דער זון א זאפטגעזעמער בוים געשפרונגען—

און ווי זיין אויג וועט אן דעם פרעמדענס אויג זיך שלאגען,
פארשלינגען וועט ער זיינע ווערטער אין דער מיטען,
און פול און שוויגענדיג זיין שמייכעל ווייטער טראגען,
און אונטער זיבען זיגלען זיין עשירות היטען ...

.1919

זעהונגען
אין טאל פון טייטע ביינער
א מאטיוו
האס...
זיין ווארט
מארנען : 1. 2.
פיהרער...
אויפ'ן בארג
דער פונק
שמיר דו יונגער
צווישען סברים
אויפ'ן וועג
דער ציקלאפ
פאררעטער
קין
געפעלשט
קייטען
מאקסוויני

זעהונגען

(1)

אין דעמערונג געפלוניגען איז א גרויסער ראב,
און מיט א שארפען שנאבעל מיר דעם וועג געוויזען,
און רעכטס און לינקס, וואהין איך האב געקעהרט דעם קאפ,
פון ערד און בוים ארויסגעשפרונגען זיינען ריעזען
מיט שווערע קייטען איבער זייער גאנצער גרייס:
„דערלייז! דערלייז!“

(2)

א לאנגער שטארער לייב האט זיך אין ווינט געוויגט,
און געלע פויגלען האבען איהם אן אויג געפיקט,
און איין אויג האט זיך אנגעצונדען ווי א ליכט,
און מיר געשאמען הייסע שוועבעל אין געזיכט,
און מיר געשטאכען רוימע צייזענס אינ'ם לייב:
„פארטרייב! פארטרייב!“

(3)

פון שמורעמדיגע אינדען האָט אַ פעלז אַרויסגעשמאַכען,
און איך בין אומגעשוואַמען ווי אַ מויטער פּיש
מיט גרויסע קאַלטע אויגען... האָט אַרויסגעבראַכען
פון האַרץ פון פעלז אַן אומדערבאַרימדיג געמיש
פון שרעק און פון געשפעט, פון צאַרן און געוויין:
„צעברעך דעם שטיין!“

(4)

אַ מדבר קברים האָט זיך ווייט און ברייט געצויגען,
און אין דער מיט געשפּרייזט האָט איינער מיט אַ הוילען
און שטאַרקען אַרעם, און די ברוסט אַרויסגעבויגען...
און ווי ער האָט באַשוואַרען, און ווי ער האָט באַפויהלען,
האָט איהם פון דר'ערד אַ הייזעריגער קול צעגרוילט:
„צעפוילט... צעפוילט...“

.1920

אין טאָל פון טויטע ביינער

מיך האָט אַ שטאַרקע האַנט געשלעפט
אין פינסטערניס, און אויסגעוועכט
פאַר מיר דעם טאָל פון טויטע קנאַכען,
און פון דער טיעפקייט איז אַ קול אַרויסגעקראַכען
ווי אַ בלינדע נאַכט־פליג אויפ'ן שוועל
פון טאָל, און יאַמערליך געזוכט אַ קעל.
און אויפ'ן גאַנצען פעלד די ריפּען
האַבען ווייסלענדיג געהאַרט אויף ליפּען,
וואָס זאַלען הייסען ביין צו ביין זיך פאַרען.
און ווי איך האָב באַקוקט דאָס טרוקענע געביין,
און ווי איך האָב געהערט דאָס שטום געוויין,
וואָס האָט געגליווערט ווי אַ שוואַרצער אַרון
צווישען ערד און הימלען,
האַט דאָס שימלען
פון דעם טאָל געשפיגעלט מיין געשטאַלמ,
און זעה, איך בין געוועזען אַהן אַ קעהל, און קאַלט
און שוואַרץ
געהאַנגען איז מיר אויפ'ן ברוסט אַן אויפגעשניטען האַרץ,
און ניט איך האָב געבראַכען מיט די הענט —
ווייל כ'האַב קיין אַרעמס ניט געהאַט,

און ניט איך האב אַ טרער פאַרווענדט
ווייל כ'האַב קיין אויגען ניט געהאַט.
און מיט אַמאַל האָט רונד אַרום מיר אויסגעבראַכען
אַ ווילד געקלאַפער אין די הורבעס קנאַכען,
און פון דער לינקער זייט און רעכטער
האַט שאַרבען אָן אַ שאַרבען זיך געשמויסען,
און צייהן אַהן מיילער האַכען זיך געטרייסעלט אין אַ גרויסען
פאַרכטיגען געלעכטער ...

און ניט איך האָב געבראַכען מיט די הענט —
ווייל כ'האַב קיין אַרעמס ניט געהאַט,
און ניט איך האָב אַ טרער פאַרווענדט —
ווייל כ'האַב קיין אויגען ניט געהאַט ...

.1920

א מ א ט י ו ן

„וואס זעהסטו פון דער וויימען, וועכטער?“
ברעכט ער אויס אין ווילד געלעכטער :
„רייסט מיר אויף די אינגעווייד
און לאזט דאס בלוט צעריינען,
וועט איהר אין דעם בלוט געפינען
אייער פינסטערען באשייד...“

„וועכטער, אונזער אָרעם איז באַנומען,
אונזער פּוס איז שטאַר ;
זעהסטו פון דער וויימען קומען
אַ היילער און אַ האַר ?“

ווערט דעם וועכטער'ס צונג אַ שווערד :
„הערט !“

אַן עסיגע צרעת איז אומגעקראַכען
אין אייער פלייש און ביינער,
האַט איהר מיט די הענט געבראַכען :
וואו דער שטאַרקער און דער ריינער
די קרענק צו שווענקען פון די קנאַכען.

האַט אָנגעשפּאַנט פּון ווייטע לענדער איינער
ווי אַ פעלו אַ פעסט־געבויטער,
ווי ערד געזונד, און ווי אַ האַמער שטאַרק,
און יונג און לויטער
ווי אַ וואַסער־פּאַל פּון באַרג:
„הילף דעם נאַהנטען און דעם ווייטען!
היילונג פאַר דעם קראַנקען און צעוואַונדמען!
ווער וויל אַלט און קרעציג בלוט פאַרביימען
אויף ריינעם און געזונטען?“

איז אַ בלינדע מורא
פּון שוואַרצע גרונטען אויפגעשפרונגען,
האַט מצורע צו מצורע
אין אַנגסטען זיך גע'חכר'ט,
האַבען האַלב־פאַרפּוילטע צונגען
גיפּטענדיג געגאָווערט:
„ניט טרעט אויף אונזער ערד, ניט קום אין אונזער מיט,
טויט איז אין דיין אויג, און פעסט אין דינע טריט...“

„וואָס זעהען דינע אויגען, וועכטער?“
פּלאַצט ער אויס אין ווילד געלעכטער:
רייסט מיר אויס דאָס האַרץ פּון שייד,
און לאַזט דאָס בלוט צערינען,
וועט איהר אין דעם בלוט געפינען
אַייער פינסטערען באַשייד...“

.1920

ה א ס ...

זיצסטו אויף דיין פינסטערען געפעק
פון האס און וועהמאָגען און שרעק,
מיט אלע נעגעל איינגעגעסען.
טרערסטו דורך די נעכט, און שווערסטו דורך די מעג
„ניט פאָרגעסען! ניט פאָרגעסען!“
צאָפסטו דייע קללות און דיין צאָרן
אין אַ הייליג קריגעל,
און שמעלסט עם אין אַ ווינקעל פון דיין ארון
פאַר דעם קינד אין וויגעל,
פאַר די שפעטע קומער...
ליענסטו אַ געבייגטער און אַ קרומער
און השכונ'סט נאָך די צאהל פון קברים,
און דערווייל אַ גראַעך וואַרעם
נאָגט דיין לייב, און פרעסט דיין פויסט
און ניט דו מויערסט, ניט דו בויסט,
און ניט דו ברענגסט אַ קערן זאַט

און ניט דו שווענקסט פון זיך דעם שפאָט,
נאָר דו ליעגסט און מויז'סט
און גראַכסט זיך אין דיין אַרימען פאַרמעג
פון האַס און גרויל און שוואַרצע טעג..

.1920

זיין וואָרט

און ווען און וואו ער וועט קומען,
וועט זיין זיין וואָרט אַ בליץ
צו צינדען און פארברענען
וועט זיין זיין וואָרט אַ שטיץ
אַן וואָס זיך אַנצולעהנען.

און ווען און וואו ער וועט קומען,
וועט זיין זיין וואָרט אַ שלאַנג
די פוילע זעט צו סמ'ען;
וועט זיין זיין וואָרט אַ טראַנק
געמישט פון פראַסט און פלאַמען.

און ווען און וואו ער וועט קומען,
וועט זיין זיין וואָרט דער שרעק
פון טרייסטער און באַשעהנער;
וועט זיין זיין וואָרט אַ שמעג
געהאַקט דורך מויטע שמינער...

.1920

מ א ר ג ע ן

(1)

מאָרגען
וועלען גרויסע בלומען פלאַצען פון די בעכערס,
און שפּרינגען אין געזיכט דער זון.
מאָרגען
וועלען שאַלען די געלעכטערס
פון הונדערט לוידגעלאַזטע טייכען.
מאָרגען, מאָרגען —
און די שוואַרצע שעה'ן קריכען
אַנגעזויגענע מיט בלום.
מאָרגען וועלען אַלע טויטע לעבען —
און די שעה'ן קריכען,
און ווערען מינער,
מינער ... מינער ...

(2)

זאג אן, זאג אן...
גיב דעם שופר מיר אין טויל,
איך אליין וועל שאלען,
און איך אליין וועל זאגען:
א שופר שאלט,
א ליכט איז אויפגעגאנגען,
און איך אליין וועל האַרבען
צו מיין שאַלונג,
אין לאַכען,
און וויינען:
א שופר שאלט,
א ליכט איז אויפגעגאנגען...

.1920

פיהרער

האלט די גלוט און שטיקט דעם רויך.
אָהן אַ קול און אָהן אַ הויך
טרינקט די טרער, און שלינגט די פיון,
שמעהט ביים וועג מאַג אויס מאַג אײן,
געהען מענשען אָהן אַ צאָהל,
ווער צום באַרג און ווער צום מאַל,
קוקט אין אימליכענ'ס געזיכט,
זוכט אין יעדער אויג אַ ליכט ...
קיינער ווייס נישט וואָס איהם יאָגט,
קיינער ווייס נישט וואָס ער טראַגט,
וועט איהר שמעהן אין שטומען צער,
מיט געבעט צו אײער האַר,
מיט'ן בליק אויף ווייט און נאָהנט,
בזו איהר האַט דעם מאַן דערקאָנט.
דענסטמאַל קוישט זיין מאַנטעל־ברעג,
וואַשט פון איהם דעם שטויב אוועק,
לאַזט נישט אַפּ און געהט איהם נאָך,
זאָגט: „מיר אַלע זיינען מאַך,
דו — די פעסטע טורעמוואַנט ...“

רינגעלט איהם ארום באנאנד,
זאגט: „דו ווייסט נישט פון דיין מאכט,
אונזער שאנד האט דייך געבראכט,
אונזער נויט האט דייך באשערט,
אונזער כעס האט דייך גענעהרט...
דו פאראויס, און מיר באנייט
אויסגעוואקסען וואונדער־לייט...“

.1920

אויפ'ן בארג

פון בארג אראב אין טאל,
ווי האמערס שטאל
געקלונגען האבען דינע רייד,
און שלאפע האבען זיך מיט מאכט באקליידט
צום דונער פון דיין קול.
וואס ביסטו פון דיין פעלז אראפ?
וואס פאר א גאב
נאך האסטו אונז צו געבען?
דיין לעבען?
א טראפען וועסטו אונז פארמעהרען,
און טראפען צווישען טראפענס וועסטו ווערען.
קעהר ווידער צו דיין בארג,
און זיי באשירעמט און פארבארגען.
און נאכט און מארגען
היים אונז זיין שטארק...

.1920

ד ע ר פ ו נ ק

ווי וועט דער בוים זיך וועהרען ווען דער דונער ברעכט זיין וועג?

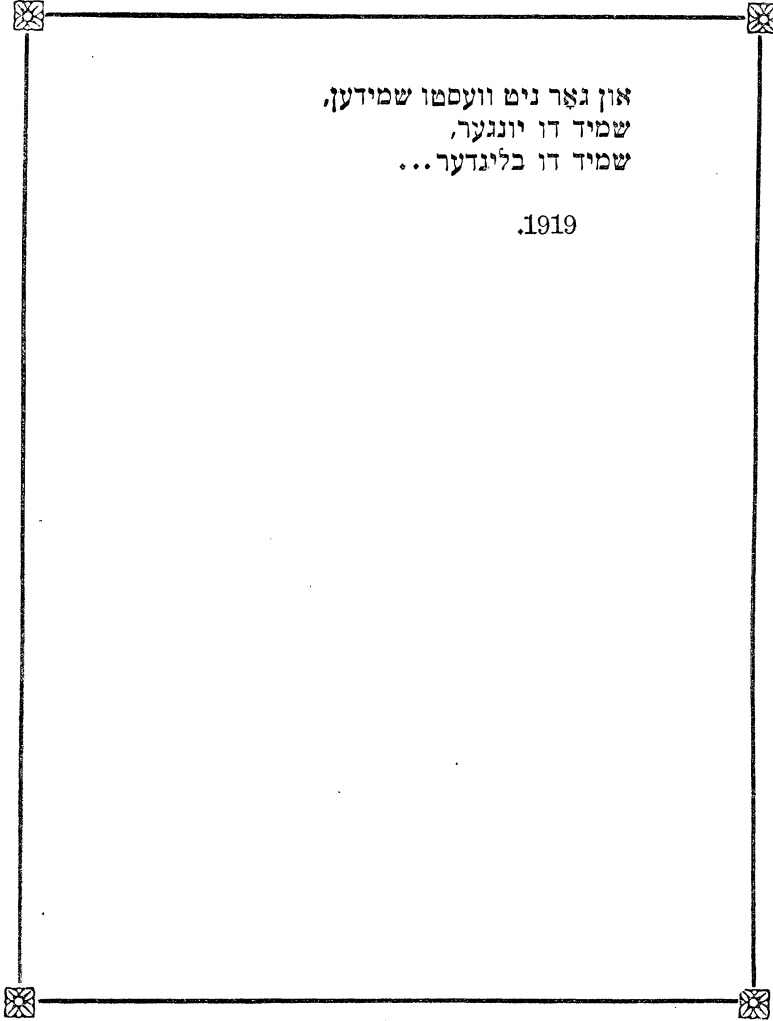
ווי וועט דער שייט זיך ראנגלען אין די צייהנער פון דער זעג?
און ווי דיין בלעכען שווערדעל קעגען האק פון אשמדאי?
א פונק איז דיר אין אש געבליבען, דעק איהם ציין, און זיי
א היטער אויף דער וואך, און ניט א רגע זאל די קלעם
און מידיגקייט פון וועהטאגען פארשלעפערען דיים ברעם.
און איין באגעהר נאר זאלסטו טראגען אויף דיין בלאער ליפ,
און איין בקשה זאלסטו מורמלען צו דיין שעפער: „גיב
„ניט היים געבליט, ניט ווייסען כעס, און ניט א שארפע צונג
„צו מאנען אדער לעסטערען, צו קללות אדער שפאט.
נאר שטארק דאס הארץ, און שטארק די האנט, צו שירעמען
דעם פונק
„וואס צאנקט אין ווינט — א לעצטער איבערבלייב פון דיין
גענאד.“

.1920

שמיד דו יונגער

שמיד דו יונגער —
שמארק דיין ארעם,
שווער דיין האמער,
פעסט דיין אמבאם,
שעהן דיין ליעד צום אייזען,
צום רוימען אַנגעגליהמען אייזען...
ציהסט דעם שוואַרצען בלאַדזאָק,
פאַכסט די ווייסע צונגען,
קרוינסט דיין קאַפּ מיט רויך און פונקען,
און שלאָגסט, און זינגסט, דו ריעזיג קינד...

שמיד דו יונגער,
שמיד דו בלינדער —
דעם אייזען אונטער דיר,
דעם אַנגעגליהמען רוימען אייזען...
האַט עמיצער גענומען...
און דיין האמער פאלט
צום האַרמען אמבאם,
און דיין שמיד-ליעד שאלט
צום קאלמען אמבאם.

און גאָר נישט וועסטו שמידען,
שמיד דו יונגער,
שמיד דו בלינדער...

.1919

צווישען קברים

האָט דיין ליבשאַפּט ניט דיין כעס באַרוהט,
און האָט דיין פיינמשאַפּט און דיין צאַרניג כלום
צומאַל ניט שטאַרק געמאַכט דיין אַרעם,
צערײס דיין קלייד, און לאַז פאַנאַנדער
דיינע האָר און וואַנדער
אום אין שוואַרצע געכט אַרום די קברים,
און טראַכט ניט וואָס דו וועסט,
און פּרעג ניט וואָס דו ביסט,
נאָר ווי אַ טויטער וואַרעם
דרעה זיך אײן אין טויט און פעסט,
און ווי דיין האַרצבלוט גיסט
אַ טריף נאָך אַ טריף, לעק ווי אַ הונד
אַ גוסס'ער דיין אײגען וואונד. ...

.1920

אויפ'ן וועג

וועסט דיינע אוצרות לעגען אויפ'ן ברענדי,
און וועסט די פלאמען ווארפען
אין פינסטערניס, אין מדבר-לאנד,
און נאכדעם וועסטו דיינע אויגען שארפען:
ווער האט א שווערד, ווער האט אן אקער
געהאמערט אין דיין גלויב?
וואו איז א טראפען בלוט
געווארען טרוקען פון דיין פלאקער?
און ניט א פונק פון פינסטערע געצעלמען
וועט ענטפערען דיין טרייסטען, צי דיין שעלמען,
דיין ליעבשאפט, צי דיין צארן...
דיין קעהל וועט זיין א הארן,
און שאלען פריה און שפעט,
אמאל געבאט, אמאל געבעט,
און ניט צומאל
אן אפרוף אדער ווידער-קול
וועט דיר דער ווינט פארטראגען,
און ניט א שטערן וועט דיר חבר'ש ווינקען...
און דיינע ארעמס וועלען זינקען.

און דו וועסט ווידערשפעניגען און זאגען :
איך וויל ניט זיין דער וועכטער אויפ'ן טורעם,
איך וועל זיך איינרייגלען פון שטורעם,
און לעגען אויף מיין מויל א שלאם,
איך וועל זיך ווי א שטומער יאזש
אין שטויב צוזאמענקנוילען,
און א פארשטארטער קוקען
אין די גיהנום-גרוילען ...

וועט דענסטמאל פאלען אויף דיין רוקען
א האנט פיעל שמארקער פון דיין וועה,
און דו וועסט ציטערען און צוקען,
ווי א פונק געטרייסעלט אין א פייער-פאן,
ווי א קערן שפריי
געטריבען אין אן אוראגאן,
און דו וועסט הערען
פון נאָהנטען און פון ווייטען:
מאך פון הארץ און מח שייטען,
לאז פארצעהרען
וואָס דו האָסט און וואָס דו ביסט,
און וואָרף די קויהלען אין דער וויסט
מיט פולע הויפענס, און ניט פרעג —
די מחנות זיינען אויפ'ן וועג ...

.1920

דער ציקלאפ

זוכט און טאפט דער בלינדער ריעז,
פלוכט און קלאפט מיט זיינע פיס,
שמרעקט די שמארקע צרעמס אויס:
„וואו איז דער וואָס צינדט זיין הויז?“
שטיקט דער רויך, דער באַלקען ברענט,
זעצען פלאַמען פון די ווענט,
און דער בלינדער ריעז שפרינגט אום:
ווער צעשמערט זיין אייגענטום?

שפרינג אַרום דו ריעז-ציקלאַפ,
לאַז דיין שווערע האַנט אַראָפּ,
כאַפּ אַ קאַרליק און צערייס,
שלאַג אויף רעכטס און לינקס, און ווייז
אלע שרעקען פון דיין פויסט,
אַבער הער: דאַס פייער ברויזט,
פול מיט פונקען דיינע האַר,
נאָך אַ רגע, נאָך אַ פאַר,
פאַלט דער דאַך, דאַס הויז צעקראַכט,
און פון הינטען שמעהט און לאַכט.

דער וואָס געהט דיר תמיד נאָך,
דער וואָס האָט באַשערט דיין בראַך,
דער וואָס האָט מיליאָנען פיס,
און דו ווייסט ניט וואו ער איז,
דער וואָס האָט מיליאָנען הענט,
און האַסט איהם כאַפּען ניט געקענט...

.1919

פ א ר ר ע ט ע ר

און דער וואָס האָט געפעלשט
אָן זיינע ברידער,
אָן לעבעדיגע און אָן טויטע,
אָן לעבעדיג פאַרשאַמענע
אין קברים אויסגעגראַבען מיט דער אייגענער האַנט,
אָן ווייסע בערד געקניפט צו עקען פערד,
אָן מומער-בריסט מיט באַיאַנעמען אַפגעשניטען,
אָן מיידעל-לייבער, וואָס דערטריןקען
אין ברונימער די שאַנד —
דער וואָס האָט געפעלשט אָן זיינע ברידער,
און פאַרליקענט זייער פיין,
וואָס זאָל זיין חרם זיין?
מיט שוואַרצע ליכט?
מיט שופרות פאַר'ן אַרון קודש?
מיט קללות אויף די ליפען?
אַלע שוואַרצע ליכט פאַרלעשען וועט אַ בייזער הויך;
אַלע שופרות וועט פאַרשרייען
דער הילך פון גאַלד,
דער קלונג פון שפּאַרען;
אַלע קללות וועט פאַרמעקען
די גלאַטע צונג און דער פּערשייטער פנים...

וואס זאל דער חרם זיין? —
שמילערהייט און נאכאנאנד,
און ווי די בלעמער פון א בריימען וואלד,
דורך אלע לענדער און דורך אלע ציימען
א שווארץ געדעכענים:
"פארעמער!..."

.1919

ק י ז

שמרעקט קין אויס א רוטע האנט
אקעגען הימעל:

איך שפעט פון דיין פארשילטען און דיין צארן,
וועסט דונערען דיין חרם איבער מיר,
און קללות העפטען אויף מיין לייב,
און אונטער מיינע פוסטריט
וועט די ערד זיך פעמען

מיט דעם טראנק וואס כ'האב דערין געגאסען.
הויכע זאנגען וועלען שפראצען דיר אין פנים,
לאכענדיג פון דינע שמראפען.
ערה, דו ערה,

א בונד פון פיינטשאפט לאמיר ביידע שלימען
קעגען הימעל.

נעהר מיך פון דיין פעמען רייכען לייב,
פיטער מיינע ארעמס

פון דינע ברייטע בלינדע אייטערס.
וועלען דינע זאפטען אויסגעהן,
וועל איך פון דעם ניי

מיין רוטע גאב דיר ברענגען,
מיין רוטען טוי דיר גיסען אין דיין שויס.

בלומ פון ברידער,
בלומ פון וויבער,
בלומ פון קינדער,
זאלסטו האבען.
ערד, דו ערד,
א בונד פון פיינטשאפט לאמיר ביידע שלימען
קעגען הימעל און זיין חרם...

.1920

געפעלשט *

אין וואונדערליכע צייטען טרעפען זאכען אהן א שיעור,
און אפט פאסירט, אז ס'קומט דאס פאלק צום נביא'ס טיר
און זאגט: הער דו פון אונז דאס ווארט פון גאט:
א זעהונג האט דיין אויג געזעהן,
ליכטיג ווי דער מארגען אויף די בערג,
א שפרוך איז אין דיין ליפ געלעגען
פלאמיגער פון פייער, מאכטיגער פון שווערד,
צו רייסען בערג און ברעכען פעלזען,
צו נידערען און הויבען,
צו העלפען און דערלייזען —
און דו ביסט פאר דיין זעהונג
אין שרעק געפאלען...

אין וואונדערליכע צייטען טרעפען זאכען אלערליי,
און אפטמאל הויבט זיך אויף א ווילד געשריי
ארום דעם נביא:
אט איז די זעהונג,

„געשריבען דעם טאג וואס ווילסאן איז צוריקגעקומען פון פאריזער
שלום-קאנפערענץ.

אַט איז דער שפרוך מיט הויט און פלייש באצויגען...
דערקען דו נאָסער צווייג —
אַלע זועלדער ברענען אין אַ העלען פלאַקער,
און שפּרינגען קעגען הימעל...
איטליכער פון אונז — דאָס וואָרט פון גאָט,
די האַנט פון גאָט,
און דו אַ בלייכער, ברעכענדיג די הענט אין אַנגסט
פאַר דער גרויסער זעהונג, פאַר דעם גרויסען באַנד...

אין וואונדערליכע צייטען טרעפען זאכען אַלערהאַנט,
און אַפּטמאַל הויבט זיך אויף אַ לאַנד
און משפט איהר פראַפעט:
דו ביסט אַ שפּריי געווען, און האָסט דעם ווינט געשפּיעלט,
האַסט ווי אַ ריעז גערעדט, און ווי אַ קאַרליק ניט דערפּילט...

1919

ק י י ט ע ן

וואַסער רייכטום וועט אַצונד
קויפען היילונג פאַר דיין וואונד?
ברענגט מען אוצרות פאַר דיין שוועל,
גאַלד אין זעק, צו דיין באַפעהל —
נעהם אַ האַמער און צעשטויס,
מאַך אַ פייער ברייט און גרויס,
פליקער-פלאַקער נאַכט און טאַג,
ביז דו מאַכסט דערפון אַ גלאַק.

קלינגען, קלינגען, קלינגען,
ביז די אויערען צעשפּרינגען,
קלינגען ...

וואַסער היילען וועט אַצונד
ברענגען היילונג פאַר דיין וואונד?
פלאַצט די גלאַק, די האַנט איז שטאַר,
און ניט צוגעהערט דיין צער.
נעהם די גלאַק און ברעך אין צוויי,
שטיק אין איהר דאַס לעצט געשריי,

קליפער-קלאפער טאג און נאכט,
ביז דו האסט א קייט געמאכט.

רינגען, רינגען, רינגען,
קעהל און זעל און לייב באצווינגען,
רינגען...

.1921

מ א ק ס ו ו י נ י *

ניט מיין פלייש און ניט מיין בייז,
ניט מיין צער און ניט מיין כראַך,
דאָך געה איך פון דער וויימען נאָך
דיין אַרון, מיט פאַרקריצטע צייהן
פון בלאַסען כעס און גרויל באַנומען.
פון מיר און פון מיין שטאַם,
פון היינט און פון די מעג וואָס קומען,
שיק איך איבער לאַנד און ים
צו דיין געדעכעניס אַ לויב.
געבענשט דער שטויב
וואָס דו וועסט הייליגען מיט דיין געביין,
געבענשט דאָס פאַלק וואָס וועט אין זיין געוויין
נאָך דיר, געפינען
אַ נייע שטאַרקונג פאַר זיין האַנט.
געבענשט דאָס לאַנד
וואָס וועט אַרום דיר שפינען

* דער קעמפּפּער פאַר אירלאַנדער פרויהויט וואָס איז געשטאַר-
בען אין אַן ענגלישער תּפּיסה נאָך אַ פּראַטעסט-הונגער פּון
72 מעג.

דאס ליעד פון טרויער וואס איז טרייסט.
דאס ליעד פון מויט וואס גרייסט...

.1920

2,

דיליריינה
בעקבתא דמשיחא
די מסרוניתא

די-לן-ריינה

(פראגמענט)

א שעה אין נאכט גינט יוסף דילוריינה
צו רוהען אויף א שטיין די גליעדער זיינע.
קוים איז די קורצע שעה אוועקגעלאפען.
שפרינגט אויף דער קאפ ווי פון א שלאנג געטראפען...
ער וואשט די הענט, און שווענקט די מידע אויגען,
ער זעצט זיך אויף דער ערד דעם קאפ געבויגען,
און זיינע ברעמען ווערען פולע לאגלען,
און גיסען טרערען אויף דער שכינה'ס וואגלען...

ווערט מיט אמאל דאס ענג און ארעם צימער
באפלייצט מיט וויסקייט און מיט העלען שימער,
און שמילע קומען איינער נאכ'ן צווייטען,
די טויטע למדואו זיין טרויער צו באלייטען...
פון אלע דורות און פון אלע צייטען,
פון יעדער נאָהנטען לאנד און יעדער ווייטען...
די אויגען ברענען אין די איינגעפאל'נע גריבער,
און ווי ער קלאגט, איהם קלאגען זיי אריבער...

ברעכט דורך דער יאָמער אַלע זיכען הימלען,
דערגרייכען ביז כביכול די געטימלעך,
ווערט מיט אַמאַל דער כסא־הכבוד טונקעל,
און שוואַרץ זיך שלייערט פון גאַט'ס קרוין דער פונקעל,
און וואו אַ מלאַך טוט דעם יאָמער הערען,
פאַרדעקט ער מיט די פלינגלען זיינע מרערען,
און וואו אַ כרוב וויל גאַט מיט לויב באַשעהנען,
הערט ער אין מיטען אויף און הויכט אָן וויינען ...

געדויערט זייער קלאַנגען שעה'ן, שעה'ן,
ביז אויפ'ן מזרח הויכט דער טאָג אָן גראַען ...
צערניגען אַלע געסט, ווערט פוסט דער חדר,
טוט אָן רב יוסף זיינע לייזענט־קליידער,
ווישט אָפּ די פייכטע פאַסען פון די באַקען,
און געהט אין שטאַדט וואו ערגעץ האַלץ צו האַקען,
וואו לאַסט צו מראַנגען און וואו ליים צו שלעפּען,
וואו זשאַרנעס מאַהלען און וואו וואַסער שעפּען ...

.1919

בעקבתא דמשיחא

(פראגמענט)

כהנים

אין דער פינסמער פלאטערען באגעהרען,
ווי פייער־פליגען אין דער בלינדער נאכט,
טייל אין גלגול פון פארשעמטע טרערען,
טייל אין תפילות אום באנייטער מאכט.
קלייבען זיך באגעהרען, כפל'ן זיך די תפילות,
שמייגען וועלען, הויכט זיך אויף א נילום
איבער זיינע ברעגען, און באגיסט
מיט פרוכפערקייט די זאמדען פון דער וויסט ...
וואקסט ווי א בוים פון מיטען פלוין,
א קיניג אהן א טראן און קרוין ...

זקנים

ווער וועט הערען ווען קיין שופר וועט ניט שאלען?
ווער וועט אכטען אומאנטפלעקטע שטראלען
אין טוי פון וועהמאגפולע אויגען?
ווער וועט מערקען זיינע פיינען,
ווער — די שטראמען מאכט וואס זיינען
פון גאט'ס קוואל צו איהם געצויגען? ...

יונגע

ארויס צום פריהלינג שפרינגט דאָס גראָז,
דעם טראַנק דערשפירט דער לערער כּוּם,
און דעם פייל דערקענט דער בויגען.
אויפ'ן רייטער האַרט דער פּערד,
דעם טוי אַנטקעגען טראַגט די ערד
אַ פּולען מוטערלייב מיט רויגען ...

נזירים

אַ טייך גענאָד וועט זיין דער מאַג.
ווייסע טויבען פונעם שלאָג
איז דער מאַרגען־זון צעשאַמען ...
פרייד פון ליכט, און רוה פון שאַמען.
פון די בערג גענעהנען טריט:
פריד אויף אונז, געבענשמער פריד ...

נביאים

ניט דערבאַרימט, ניט געוויינט,
די האַנט צום שווערד, דאָס האַרץ פאַרשטיינט.

גאָט טרעט אַ קעלמער מיט זיין פּוס,
די טרויבען פיעל, און פול דער פּלוס.

גאָט רופט דעם אַדלער פון זיין נעסט:
קום טרינק די וויינען פון מיין פעסט.

גאָט רופט די חיות מחנות־ווייז:
קומט עסט די פעלקער פאַר אַ שפּייז.

גאָט רופט די שלענג פון יעדען זאָמד :
קומט עפענט אויף דעם שלונד און סמ'ט.

י ו נ ג ע

גאָט פאַכט זיין רויטע רומ אין לאַנד,
גאָט וואַשט מיט בלום, און בויט מיט בראַנד... .

.1920

די מטרוניתא

(פראגמענט)

...געשפאלטען האָט זיך רעכטס און לינקס די מחנה,
א פרייען וועג צו מאַכען פאַר דער מטרוניתא —
ווי שוימענדיג זיך שפאלט דאָס וואַסער,
ווען אויף די וועלען רודערט שטאַלץ אַ שוואַץ
צום הימעל שטרעקענדיג זיין שלאַנקען האַלז...
און פיער און צוואַנציג טויזענט פרומע קעפּ
געכויגען האַבען זיך פאַרשעמט צו דר'ערד,
און פיער און צוואַנציג טויזענט יונגע הערצער
איין אויגענבליק געשלאָגען האַבען זינדיג.
איין אויגענבליק — און דאָן האָט ווילדער כעס
אַרויסגעבראַכען ווי אַ שטורעם אויף דער פרעמדער:
„ווער וואָגט דעם תנאי'ס הייליגקייט צו שוועכען?“

דאָך שמייכלענדיג מיט האַלב־פאַרמאַכטע ליפּען,
די לאַקען דופּטענדיג מיט נאַרד און מירע,
די אויגען גליהענדיג מיט יונגער לוסט,
געשפּרייזט האָט דרייסט די יונגע רעמעריין
אין מיטען פון די שטורעמדיגע רייהען.
צום ווינקעל וואו דער תנאי איז געשטאַנען —

א שטארקער מאן מיט כרייט געוועלכטער ברוסט,
און ימ'ען מילדקייט אויפ'ן שעהנעם פנים ...

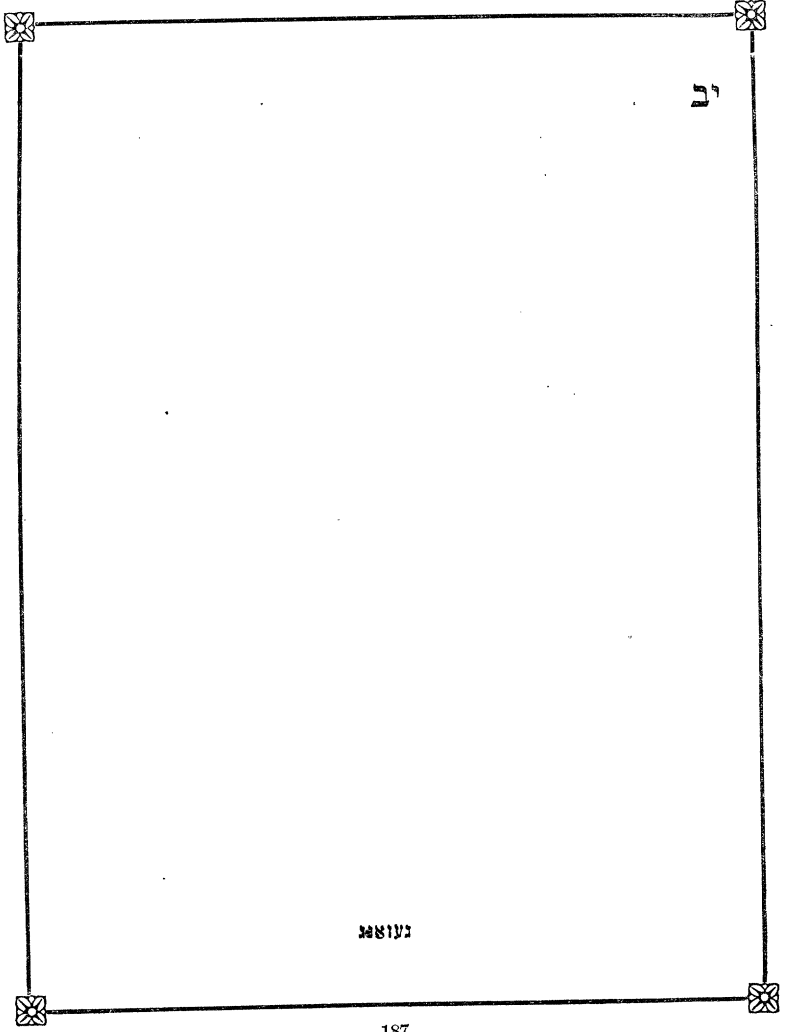
די אויגען האבען זאכט זיך אויפגעהויבען
און טרויריג האט זיין בליק ארויסגעשימערט,
און באלד געשלאסען האט ער זיינע ברעמען,
און היז און הער געוויגט רחמנות'דיג זיין קאפ ...

אנטשוויגען איז דער טומעל פון דער מחנה,
און אין דער שטילקייט, ווי א נימפענליעד,
קלינגט ווייך און קלאר דער מטרוניתא'ס קול,
„עקיבא, קיניגען און פירשמען האט מיין בליק
געבראכט צו מיינע פיס ווי שקלאפען,
און דיינע פאסטמעג און דיין נזירלעכען
דיך וועלען פון מיין נעץ ניט שיצען ...“

ווערט טרויריגער דער שוין פון תנא'ס אויגען,
און אויף די ליפען צוקט א האלבער שמייכעל;
„א מטרוניתא, זינדיג זיינען דיינע וועגען,
באצוואונגען האסטו קיניגען און פירשמען,
און דו אליין וועסט איצט א שקלאפען ווערען ...“

ארום דעם תנא'ס שטערען שפיעלט א קרוין פון שימער,
און שטום, באזיגט, אנטציקט, פאלט צו די קני
פון גרויסען מאן די שעהנע מטרוניתא ...

.1913

5

187

געזאנג

געזאנג פון גראז,
געזאנג פון ערד,
געזאנג פון גאלדארין אין געדערעם פון א פעלו,
געזאנג פון צין־וויסען טייך,
באָדענדיג דעם לייב פון דער לבנה,
געזאנג פון אויסגעלאַש'נעם וואַלקען
ביים שוועל פון דער פארטונקטער זון,
געזאנג פון הונגעריגען וואַלף
וואָס יאַמערט אויף זיין שניי־סטעפּ,
געזאנג פון לאַקאָמאַטיוו מיט פייערדיגע אויגען,
יאָגענדיג דורך שוואַרצע רעגענדיגע פרעירים,
געזאנג פון הונדערט מיילען ברענענדיגען וואַלד,
און סטאַדעס בופלען אין געלאַף פון פלאַמען,
געזאנג פון וויסען הייפּעל אַש
געבליבען נאַכ'ן פאַסטוכ'ס פייער,
געזאנג פון פּערל אין אויער פון אַ קורטיזאַן,
געזאנג פון גראַען טראַפען אויפ'ן קראַנקען אַסטער,
וואָס שליימט זיך אין אַ פּערל,
געזאנג פון וואַרעם אין זיין פּוכיגען באַדעק,
האַרענדיג אויף זיין שמעטערלינג־געבורט,

געזאנג פון זון אויף אלע ווייטע אייזבערג,
 געזאנג פון ווינט אויף אלע מאסטען אין די ים'ען,
 געזאנג פון אלע שפינוועבען
 אין אומדערפארשמע וועלדער,
 געזאנג פון ברוינעם לייווענט-זוינדויל
 אויך מלך רעמסס מומיע,
 געזאנג פון אלע ביינער אין די קברים,
 געזאנג פון אלע טויטע נעכט,
 און אלע אומגעבארענע באגינענס —
 אלע זיינען מיינע,
 סאי איך זעה, סאי ניט,
 סאי איך הער, סאי ניט.
 אלע וועלען אַנקומען צו מיר
 אויף אומגעזעהנע וועגען —
 אויב איך וועל לעבען
 גענוג מיליאָנען יאָהר.

1920.

